

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ»**

Схвалено Вченою радою
ВНЗ «Національна академія управління»
від «31» серпня 2021 р., протокол № 5

Голова Вченої ради

С.А. Єрохін

Введено в дію наказом ректора
№49-ОД від 31.08.2021 р.

**ПРОГРАМА ПІДСУМКОВОЇ АТЕСТАЦІЇ
(Атестаційного екзамену)**

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
кваліфікація: бакалавр фінансів, банківської справи та страхування

Київ-2021

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

(підпис)

П.А. Овчар
(прізвище, ініціали)**РЕКОМЕНДОВАНО:**Кафедрою фінансів, обліку та
фундаментальних економічних дисциплін
протокол № 1 від «28» серпня 2021 року

Завідувача кафедри

(підпис)

П.А. Овчар
(прізвище, ініціали)**Розробники:****Штулер Ірина Юрїївна**, доктор економічних наук, професор.**Овчар Петро Андрійович**, доктор економічних наук, доцент.**Костюк Валентин Романович**, кандидат економічних наук, доцент.**Неговська Юлія Миколаївна**, кандидат економічних наук, декан факультету економіки та інформаційних технологій.**Бігдаш Володимир Дмитрович** - старший викладач кафедри фінансів, обліку та фундаментальних економічних дисциплін**Нам Вікторія Геннадіївна** старший викладач кафедри фінансів, обліку та фундаментальних економічних дисциплін.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Пояснювальна записка.....	4
2. Структура програми Атестаційного екзамену.....	5
3. Зразок білету Атестаційного екзамену.....	30
4. Критерії оцінювання.....	31
5. Список рекомендованої літератури.....	32

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Атестація здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська справа та страхування» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування здійснюється відповідно до Закону України «Про вищу освіту», Стандарту вищої освіти за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування, Навчального плану та робочого навчального плану.

Мета Атестаційного екзамену – перевірка рівня знань здобувачів, їх системності, рівня володіння й оперування основними економічними категоріями і поняттями, розуміння економічного змісту фінансових, страхових та банківських категорій.

Завдання Атестаційного екзамену – встановити рівень відповідності знань здобувачів програмним результатам навчання за освітньою програмою.

Атестаційний екзамен передбачає виконання комплексу атестаційних завдань і є адекватною формою кваліфікаційних випробувань щодо об'єктивного визначення рівня якості освітньої та професійної підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Засобами оцінювання рівня та ступеня сформованості професійних компетентностей здобувачів є відповіді на теоретичні запитання та вирішення практичного ситуаційного комплексного завдання.

Атестаційний екзамен проводиться у письмовій формі.

Тривалість виконання - 3 години.

Підсумкова оцінка є сумою оцінок за кожним письмовим завданням екзаменаційного білету.

ВНЗ «Національна академія управління» забезпечує дотримання правил і процедури проведення Атестаційного екзамену шляхом:

- уніфікації умов проведення, засобів оцінювання, методик оброблення результатів опитування та форм їхнього подання;
- інформаційно-консультаційної та психологічної підготовки здобувачів до Атестаційного екзамену;
- використання критеріїв об'єктивного оцінювання.

Програма Атестаційного екзамену відтворює основні функціональні складові компетентнісної моделі здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, відповідає принципам валідності, інформативності, інноваційності, спрямована на вирішення прикладних і теоретико-методологічних завдань з обґрунтування управлінських рішень відповідно до узагальненого об'єкта діяльності.

При відповіді на письмові завдання екзаменаційного білету необхідно дотримуватися принципів академічної доброчесності та етики академічних відносин.

2. СТРУКТУРА ПРОГРАМИ АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Атестаційний екзамен (комплексний кваліфікаційний екзамен) включає наступні навчальні дисципліни за блоками:

БЛОК 1: Питання з навчальних дисциплін циклу загальної підготовки:

Політекономія
Макроекономіка
Мікроекономіка

БЛОК 2: Питання з навчальних дисциплін циклу професійної підготовки:

Банківська система
Страховання
Фінанси

БЛОК 1: ПИТАННЯ З НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН ЦИКЛУ ЗАГАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ:

Перелік питань, що виносяться на Атестаційний екзамен за навчальними дисциплінами

Навчальна дисципліна «ПОЛІТЕКОНОМІЯ»

Тема 1. ПРЕДМЕТ І МЕТОД ПОЛІТИЧНОЇ ЕКОНОМІЇ

Зародження і розвиток політекономії. Політекономічні напрямки, школи і течії. Особливості політичної економії як універсальної суспільно-економічної науки.

Об'єкт політекономії та її предмет. Тракткування предмета політекономії різними школами. Політекономія як наука про взаємодію суспільних виробничих відносин із продуктивними силами. Закони і категорії політичної економії.

Метод політичної економії. Всезагальні методи наукового пізнання.

Економічні закони як регулятори виробництва. Система економічних законів. Механізм дії і використання економічних законів.

Економічні суперечності, їх суть, характер і класифікація. Суперечності – як джерело розвитку. Боротьба нового зі старим і утвердження нового – необхідна умова соціально-економічного прогресу.

Позитивна та нормативна політична економія. Єдність політичної економії й господарської практики. Політична економія та ідеологія. Функції політичної економії як науки і навчальної дисципліни. Місце політекономії в системі економічних наук.

Тема 2. ОСНОВНІ РИСИ ТОВАРНОГО ВИРОБНИЦТВА.

Виробництво як процес суспільної праці. Виробництво, розподіл, обмін і споживання.

Суспільна праця та її необхідність. Суспільна корисність праці. Праця як джерело добробуту та багатства народів.

Основні фактори виробництва. Робоча сила та її властивості. Засоби і предмети праці. Земля як фактор виробництва.

Продуктивні сили суспільства. Показники розвитку продуктивних сил. Продуктивні сили і виробничий потенціал суспільства.

Тема 3. ВИТРАТИ, ПРИБУТОК І ЦІНА ВИРОБНИЦТВА

Загальні форми суспільного виробництва. Натуральне виробництво. Товарне виробництво, умови та причини його виникнення. Характерні риси товарного господарства.

Товар і його властивості. Теорії вартості: трудова, маржиналістська, неокласична. Мінова вартість і споживна вартість. Об'єктивна й суб'єктивна корисність продукту. Формування корисності матеріальних благ та послуг у процесі виробництва.

Гранична корисність продукту. Закон спадної граничної корисності та механізм його дії. Закон вартості та його функції.

Подвійний характер праці в товарному виробництві. Суперечності товарного господарства.

Розвиток форм вартості та виникнення грошей. Гроші, їхні суттєві риси та специфічна вартість. Теорії грошей. Еволюція грошей та їхні функції.

Грошовий обіг та його закони. Сучасні зміни в грошовому обігу. Інфляція, її суть, причини і наслідки.

Тема 4. ПІДПРИЄМСТВО І ПІДПРИЄМНИЦТВО. РИНОК ПРАЦІ ТА ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ

Підприємство – первинна ланка економіки. Організаційно-правові форми підприємства. Соціально-економічна характеристика підприємства.

Функції підприємства. Організація процесу виробництва. Обмеженість ресурсів та шляхи її подолання. Закон спадної віддачі ресурсів.

Капітал підприємства та його кругообіг. Оборот капіталу. Основний та оборотний капітал підприємства

Продукція підприємств та її економічні форми. Складові вартості новоствореної продукції.

Суть підприємництва та умови його існування. Підприємництво в системі товарного виробництва. Підприємництво і бізнес.

Економічна поведінка суб'єктів ринкових відносин та її роль у розвитку ринкової економіки. Етичні основи підприємницької діяльності. Проблеми формування моральних норм у ринковому суспільстві.

Умови формування, сутність і тенденції розвитку сукупного працівника. Поняття “людського капіталу”. Його роль та значення в сучасній економіці.

Особливості ринку праці: попит, пропозиція та встановлення рівноваги. Недосконала конкуренція на ринку праці. Макроекономічна нестабільність і безробіття.

Заробітна плата – категорія розвинутого товарного виробництва. Теорії заробітної плати. Джерела заробітної плати.

Форми і системи заробітної плати. Функції заробітної плати. Заробітна плата і стимулювання праці. Сучасна структура заробітної плати.

Номинальна і реальна заробітна плата. Взаємозв'язок зростання продуктивності праці, заробітної плати та безробіття. Крива Філіпса.

Мінімальна заробітна плата та її критерії. Роль мінімальної заробітної плати в подоланні бідності.

Тема 5. РИНОК ЯК ПОЛІСИСТЕМНЕ УТВОРЕННЯ. ЙОГО СУТНІСТЬ І ФУНКЦІЇ

Ринкове господарство як невід'ємний елемент товарного виробництва. Ринкові відносини, їх суб'єкти та об'єкти. Функції ринку. Етика ринкових відносин.

Ринкова інфраструктура, її елементи, функції та сучасна модифікація.

Ринок споживчих товарів і послуг. Роль споживчого ринку в реалізації особистих потреб і зростанні добробуту населення. Споживчий ринок і розвиток виробництва.

Ринки виробничих ресурсів: засобів виробництва, землі і робочої сили. Виробництво і попит на виробничі ресурси. Загальні проблеми формування цін на ресурси. Пропонування виробничих ресурсів і проблеми їх використання.

Фінансовий ринок: ринок грошей і кредитів.

Ринок цінних паперів, його суть і функції. Фондові біржі та їхні функції. Роль фінансового ринку щодо мобілізації суспільного капіталу, його руху і розвитку виробництва.

Тема 6. КОРПОРАТИВНИЙ КАПІТАЛ. АКЦІОНЕРНІ ТОВАРИСТВА

Корпоративний капітал: суть і форми вияву. Роль корпоративного капіталу в розвитку відносин власності. Реальний і фіктивний капітал.

Акціонерне товариство (корпорація) і його основні риси. Види акціонерних товариств. Прибуток акціонерних товариств і його розподіл.

Акції, їхній зміст і соціально-економічна роль. Дивіденд і його значення. Облігації.

Курс акцій і закономірності його зміни.

Проблеми формування акціонерних товариств (корпорацій) в Україні.

Тема 7. РИНОК ПОЗИЧКОВОГО КАПІТАЛУ І КРЕДИТНА СИСТЕМА

Позичковий капітал, його необхідність і сутність. Попит та пропозиція на ринку послуг капіталу.

Позичковий процент і його джерела. Реальні та грошові теорії проценту. Норма позичкового процента.

Номинальна і реальна ставка процента. Динаміка позичкового процента. Фактор ризику в процентних ставках. Діапазон ставок. Роль процентної ставки в економіці.

Банки і його функції. Джерела банківського прибутку. Центральні та комерційні банки. Роль банківської системи у регулюванні виробництва.

Кредит як форма руху позичкового капіталу. Форми кредиту.

Кредитна система та механізм її дії. Вплив кредитної системи на макроекономічні процеси. Функції кредитної системи.

Фінансовий капітал і його суть. Фінансово-промислові групи. Фінансова олігархія (бізнес-еліта).

Тема 8. АГРАРНІ ВІДНОСИНИ. РИНОК ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ

Аграрна сфера виробництва та її особливості. Сутність аграрних відносин. Власність на землю. Обмеженість пропозиції земельних ресурсів. Теорія граничної продуктивності і земельна рента.

Форми господарювання у сільському господарстві. Колективні й державні підприємства. Фермерські господарства. Підприємство і бізнес у сільському господарстві.

Особливості розподілу валової і чистої доданої вартості в сільському господарстві.

Визначення земельної ренти, її джерел. Земельна рента: абсолютна й диференціальна. Земельний податок.

Механізм ціноутворення на сільськогосподарську продукцію. Ціновий паритет. Аграрна біржа.

Агропромисловий комплекс. Аграрна політика. Державна підтримка сільськогосподарського виробництва.

Тема 9. ВІДТВОРЕННЯ СУСПІЛЬНОГО ПРОДУКТУ: ЙОГО ЗАКОНОМІРНОСТІ ТА ФОРМИ.

Суспільне відтворення: суть і основні риси. Види відтворення. Підрозділи суспільного виробництва. Функції I та II підрозділу.

Фази руху національного продукту. Умови реалізації суспільного продукту за простого і розширеного відтворення. Закон економічної рівноваги. Кругообіг національного продукту.

Результати суспільного виробництва. Валовий внутрішній і валовий національний продукт і їх структура. Кінцевий продукт. Чистий продукт. Теоретичні проблеми необхідного і додаткового продукту. Національний дохід.

Методи обчислення національного продукту. Система національних рахунків. Головні макроекономічні показники.

Національне багатство і його відтворення. Суть і структура національного багатства. Розширене відтворення та шляхи розв'язання екологічних проблем.

Тема 10. РОЗПОДІЛ І СПОЖИВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ДОХОДУ

Розподільчі відносини як фаза відтворення. Суть розподілу та перерозподілу національного доходу. Формування доходів населення та їхня структура. Податки.

Диференціація доходів у суспільстві. Аналіз структури доходів соціальних груп населення: проблеми багатих і бідних. Розподіл і соціальні суперечності.

Доходи і споживання. Закон схильності до споживання і механізм його дії. Кейнсіанський підхід до функції споживача.

Державне регулювання особистих доходів населення. Соціальне страхування. Соціальний захист. Соціальні фонди споживання і трансфертні платежі. Проблема справедливого перерозподілу доходів: ефективність і справедливість.

Тема 11. ЦИКЛІЧНОСТЬ РОЗВИТКУ. ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ І ЙОГО ФАКТОРИ. ЕФЕКТИВНІСТЬ СУСПІЛЬНОГО ВИРОБНИЦТВА

Теорія економічних криз та циклів. Причини виникнення, характерні риси та періодичність економічних циклів. Механізм поширення циклічних коливань. Сучасні підходи до циклічності економічного розвитку.

Економічне зростання, його показники і значення. Фактори економічного зростання. Науково-технічна революція. Зростання капіталоозброєності праці. Удосконалення виробничих і організаційно-економічних відносин. Шляхи підвищення продуктивності праці.

Нагромадження в механізмі зростання. Сутність, джерела і суб'єкти нагромадження. Заощадження і нагромадження. Валове і чисте нагромадження, його норма і динаміка. Капітальні вкладення. Попит на інвестиції.

Вищий критерій ефективності суспільного виробництва. Рівновага за умов економічного зростання. Ефективність нагромадження.

Відтворення трудових ресурсів і зайнятість в умовах економічного зростання.

Тема 12. РОЛЬ ДЕРЖАВИ В ЕКОНОМІЦІ

Об'єктивна необхідність державного регулювання суспільного відтворення. Негативні наслідки ринкового саморегулювання. Еволюція економічної діяльності держави. Держава як організатор конкурентних відносин, її економічні функції.

Сучасні форми державного регулювання. Методи державного регулювання ринкової економіки. Планування і довгострокове програмування економічного та соціального розвитку.

Теорії регулювання економіки державою. Межі державного втручання в економіку. Сучасні моделі регульованої ринкової економіки. Державний ринок як нова категорія капіталізму. Економічна політика держави.

Необхідність та шляхи посилення державного регулювання економічного відтворення в Україні.

Тема 13. РОЗВИТОК, ОБ'ЄКТИВНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ І СУТНІСТЬ СИСТЕМИ СУЧАСНОГО СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА

Загальні риси світового господарства. Світові економічні зв'язки та їх розвиток. Міжнародний поділ праці і спеціалізація виробництва.

Соціально-економічна суть, структура і суперечності розвитку сучасного світового господарства. Особливості дії економічних законів у світовому господарстві.

Процеси інтернаціоналізації господарських відносин і продуктивних сил. Міжнародна економічна інтеграція. Глобалізація як якісно нова ступінь економічного розвитку людства.

Тема 14. МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ ТА ЇХ ФОРМИ

Специфіка міжнародних економічних відносин та їхні основні форми.

Міжнародна торгівля та її економічні основи. Принцип порівняльної переваги. Протекціонізм і вільна торгівля. Міжнародна торгівля і розподіл доходів. Державне і наднаціональне регулювання міжнародної торгівлі.

Міжнародні валютні відносини та їхня роль у світогосподарських зв'язках. Валютні курси. Сучасна система валютних відносин та механізм їх регулювання. Міжнародні валютні системи.

Сутність міжнародного руху капіталів. Прямі й портфельні інвестиції: масштаби, динаміка і структура міжнародного руху капіталів.

Проблеми і напрямки активізації участі України в системі міжнародних економічних відносин. Україна в системі міжнародної торгівлі.

Основні глобальні проблеми та їхня класифікація. Міжнародне співробітництво у розв'язанні глобальних проблем.

Навчальна дисципліна «МАКРОЕКОНОМІКА»

Тема 1. МАКРОЕКОНОМІКА ЯК НАУКА

Макроекономіка: місце і роль в розвитку економічної теорії. Предмет макроекономіки. Макромодель кругообігу ресурсів, продуктів і доходів у змішаній економіці. Основні макроекономічні суб'єкти та їхня взаємодія.

Макроекономіка як теоретична основа економічної політики. Інструментарій макроекономічного регулювання.

Методи макроекономічних досліджень. Макромоделі. Функції макроекономіки.

Основні етапи розвитку макроекономіки: економічна таблиця Ф.Кене; класична економічна теорія; кейнсіанська теорія; некейнсіанська та неокласична теорії.

Тема 2. МАКРОЕКОНОМІЧНІ ПОКАЗНИКИ В СИСТЕМІ НАЦІОНАЛЬНИХ РАХУНКІВ

Система національних рахунків як міжнародний стандарт макроекономічного рахівництва. Методологічні принципи системи національних рахунків. Основні категорії системи національних рахунків: інституціональна одиниця, сектори, економічні операції, рахунки.

Національна економіка та її агреговані показники. Основні макроекономічні показники: національний обсяг виробництва; загальний рівень цін; процентна ставка; зайнятість.

Система національних рахунків. Перехід до системи національних рахунків в Україні. Валовий випуск, кінцева та проміжна продукція. Валовий національний продукт (ВНП) і методи його обчислення за видатками та доходами. Взаємозв'язок валового національного продукту (ВНП) з валовим внутрішнім продуктом (ВВП), з чистим національним продуктом (ЧНП), з національним доходом (НД), з особистим доходом, з доходом кінцевого використання. Номінальний та реальний ВВП. Дефлятор. Фактичний та потенційний ВВП.

Рух і розподіл національного продукту. Національне багатство. Функціональний та особистий розподіл доходів. Формування доходів.

Використання ВНП та НД для визначення рівня життя. Чистий економічний добробут (ЧЕД).

Тема 3. РИНОК ПРАЦІ

Зайнятість і безробіття. Населення як джерело робочої сили. Показники рівня використання робочої сили: рівень зайнятості, рівень безробіття, коефіцієнт участі в робочій силі. Види безробіття: фрикційне, структурне,

циклічне, природне. Повна зайнятість, неповна зайнятість, надмірна зайнятість. Обчислення природного рівня безробіття.

Механізм ринку праці. Неокласична теорія ринку праці. Неокласична функція попиту на працю. Неокласична функція пропозиції праці. Графічна інтерпретація неокласичної моделі ринку праці. Кейнсіанська теорія ринку праці. Кейнсіанська функція попиту на працю. Кейнсіанська функція пропозиції праці. Графічна інтерпретація кейнсіанської моделі ринку праці.

Соціально-економічні наслідки від безробіття. Закон Оукена.

Тема 4. ТОВАРНИЙ РИНОК.

Структура сукупного попиту. Фактори, які впливають на споживчий попит, інвестиційний попит, попит держави та попит закордону.

Крива сукупного попиту AD. Цінові та нецінові фактори, що визначають сукупний попит.

Сукупна пропозиція та фактори, що її визначають. Крива сукупної пропозиції AS.

Цінові та нецінові фактори, що визначають сукупну пропозицію.

Рівновага сукупного попиту та сукупної пропозиції. Три варіанти макро-рівноваги.

Мультиплікатор у моделі AD – AS.

Тема 5. ГРОШОВИЙ РИНОК

Пропозиція грошей. Сутність пропозиції грошей та грошові агрегати. Грошова база і її компоненти: готівка і банківські резерви, обов'язкові й надлишкові резерви. Грошовий мультиплікатор, коефіцієнт готівки, резервна норма. Мультиплікація грошової бази банківською системою. Грошова пропозиція як функція процентної ставки і крива пропозиції грошей.

Попит на гроші. Класична теорія попиту на гроші. Рівняння грошового попиту кількісної теорії грошей. Кейнс про мотиви попиту на гроші. Кейнсіанське рівняння попиту на гроші і функція попиту на гроші. Процентна ставка як ціна грошей

Механізм грошового ринку. Рівновага на грошовому ринку. Роль банківської системи в формуванні та функціонуванні грошового ринку

Тема 6. ІНФЛЯЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ

Сутність та види інфляції. Темп інфляції та методи його обчислення. Види інфляції залежно від її темпів: помірна, галопуюча, гіперінфляція. Інфляція попиту, інфляція витрат. Очікувана і неочікувана інфляція.

Причини та наслідки інфляції. Кейнсіанська теорія щодо причини інфляції та її недоліки. Роль грошей в інфляційному механізмі: монетаристський та кейнсіанські підходи. Чинники інфляції попиту і витрат. Інфляційні очікування. Наслідки високої інфляції.

Інфляція і безробіття. Крива Філіпса.

Тема 7. СПОЖИВАННЯ ДОМОГОСПОДАРСТВ

Доходи домогосподарств як джерело споживання. Доходи і витрати домогосподарств у моделі економічного кругообігу. Особистий дохід у приватній закритій економіці та його складові. Особистий дохід у приватній закритій економіці та його складові. Особистий наявний дохід у приватній

закритій економіці: його кількісна визначеність та розподіл. Заощадження та споживання домогосподарств. Зв'язок між диференціацією доходів і споживанням. : крива Лоренца, децільний коефіцієнт, коефіцієнт Джині.

Кейнсіанська функція споживання. Гранична схильність до споживання та заощаджень. Чинники, що впливають на граничну схильність до споживання. Гранична схильність до споживання та заощаджень. Гранична схильність до споживання та заощаджень. Середня схильність до споживання та заощаджень. Індуцьоване та автономне споживання. Чинники автономного споживання: багатство, заощадження.

Функції споживання з урахуванням фактору часу. Теорія Фішера про міжчасовий вибір споживача. Вплив на споживання поточного доходу, заощаджень та позик. Гіпотеза життєвого циклу Модільяні. Функція споживання за гіпотезою життєвого циклу. Гіпотеза постійного доходу. Функція споживання за гіпотезою постійного доходу.

Тема 8. ПРИВАТНІ ІНВЕСТИЦІЇ

Інвестиції в основний капітал. Кейнсіанська функція інвестицій. Гранична ефективність капіталу. Графічна та математична інтерпретація кейнсіанської функції інвестицій.

Неокласична функція інвестицій. Бажаний обсяг капіталу, граничні витрати на капітал, очікуваний обсяг виробництва. Модель гнучкого акселератора. Математична інтерпретація кейнсіанської функції інвестицій. інтерпретація неокласичної функції інвестицій.

Проста інвестиційна функція. Процентна ставка і прибутковість інвестиційних проектів. Бухгалтерський метод визначення прибутковості інвестиційних проектів. Метод чистої дисконтованої вартості. Графічна інтерпретація простої інвестиційної функції. Зміна автономних інвестицій та її графічна інтерпретація. Чинники автономних інвестицій: технічний прогрес, рівень забезпеченості основним капіталом, податки на підприємців, ділові очікування. Інвестиції в основний капітал. Кейнсіанська функція інвестицій. Гранична ефективність капіталу. Графічна та математична інтерпретація кейнсіанської функції інвестицій. Неокласична функція інвестицій. Бажаний обсяг капіталу, граничні витрати на капітал, очікуваний обсяг виробництва. Математична інтерпретація неокласичної функції інвестицій.

Модель простого акселератора.

Заощадження та інвестиції. Заощадження як джерело і фінансове обмеження інвестицій. Залежність заощаджень від доходу. рівновага між заощадженнями та інвестиціями як закон-тенденція. Класичний механізм урівноваження заощаджень з інвестиціями. Кейнсіанський механізм урівноваження заощаджень з інвестиціями. Роль фінансової системи в трансформації заощаджень в інвестиції. Фінансові посередники.

Тема 9. СУКУПНІ ВИТРАТИ І ВВП

Сукупні витрати і рівноважний ВВП. Визначення рівноважного ВВП на основі методу «витрати–випуск». Фактичні та заплановані витрати. Модель «кейнсіанський хрест». Визначення рівноважного ВВП за методом «вилучення–ін'єкції». Заплановані та незаплановані інвестиції. Модель «заощадження–

інвестиції».

Мультиплікатор витрат. Індуційовані й автономні витрати. Алгебраїчна модель простого мультиплікатора та його сутнісне визначення. Механізм мультиплікації автономних витрат. Ефект мультиплікатора та його математична та графічна інтерпретація.

Сукупні витрати і потенційний ВВП. Рецесійний розрив як наслідок дефіциту автономних витрат в умовах неповної зайнятості. Графічна та математична інтерпретація рецесійного розриву. Інфляційний розрив як наслідок надлишку автономних витрат в умовах повної зайнятості. Графічна та математична інтерпретація інфляційного розриву.

Тема 10. ЕКОНОМІЧНА ДИНАМІКА

Основні засади теорії економічного зростання. Два способи збільшення обсягів виробництва. сутність економічного зростання та його показники. Економічне зростання та економічний розвиток. Екстенсивне та інтенсивне зростання економіки. Основні положення кейнсіанської теорії економічного зростання. основні положення неокласичної теорії економічного зростання.

Модель Солоу. Основні передумови моделі Солоу. Вплив нагромадження капіталу на капіталоозброєність. Умови формування стійкої капіталоозброєності. Вплив приросту населення на капіталоозброєність. Граничні інвестиції. Вплив технічного прогресу на капіталоозброєність через зростання ефективності праці. Технічний прогрес як нескінчений фактор економічного зростання. Золоте правило нагромадження капіталу.

Джерела економічного зростання. Внесок факторів виробництва в економічне зростання. Рівняння, що описує внесок капіталу і праці у приріст продукту. Внесок технічного прогресу в приріст продукту. Рівняння, що описує економічного зростання з урахуванням усіх факторів. Залишок Солоу.

Економічні цикли. Сутність та структура економічного циклу. Характеристика фаз економічного циклу. Два напрями теорій економічного циклу. Основні теорії економічного циклу. Модель мультиплікатора-акселератора.

Тема 11. ДЕРЖАВА В СИСТЕМІ МАКРОЕКОНОМІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Роль держави в економічному кругообігу. Модель економічного кругообігу з урахуванням держави. Державні видатки. Позики уряду. Перерозподільна функція держави. Стабілізаційна функція держави.

Вплив держави на умови формування економічної рівноваги. Модель економічної рівноваги за методом «витрати–випуск». Трансформація функції споживання з урахуванням держави. Модель економічної рівноваги за методом «вилучення–ін'єкції». Вплив держави на кількісну визначеність приватних заощаджень. Державні та національні заощадження. Рівновага між національними заощадженнями та національними інвестиціями. Рівновага між приватними інвестиціями і внутрішніми джерелами їх фінансування.

Дискреційна фіскальна політика. Вплив державних закупівель на ВВП. Мультиплікатор витрат у змішаній закритій економіці. Вплив чистих податків на ВВП. Мультиплікатор податків. Спільний вплив фіскальних інструментів на ВВП і державний бюджет. Мультиплікатор збалансованого бюджету.

Не дискреційна (автоматична) фіскальна політика. Автоматичні чисті податки як вмонтовані стабілізатори. Стабілізаційний вплив на економіку не дискреційної фіскальної політики в умовах падіння та зростання обсягів виробництва. ефект гальмування динаміки ВВП.

Сутність монетарної політики. Кінцеві цілі монетарної політики та зв'язок між ними. Проміжні цілі монетарної політики та проблема їх вибору. Інструменти монетарної політики: операції на відкритому ринку, операції на валютному ринку, облікова (дисконтна) ставка, нормативи обов'язкового резервування.

Монетарна політика в моделі $AD-AS$. Монетарна політика на основі каналу «процентна ставка – інвестиції». Наслідки впливу на економіку стимулюючої монетарної експансії в короткостроковому періоді та їх графічна інтерпретація. Наслідки впливу на економіку монетарної експансії в довгостроковому періоді та їх графічна інтерпретація. Нейтральність грошей у довгостроковому періоді.

Тема 12. ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Платіжний баланс. сутність та методологія складання платіжного балансу. Дебетові та кредитові операції. Еквівалентний обмін цінностей і трансферти. Автономна стаття «Помилки та упущення». Рахунок поточних операцій та його складові. Рахунок капітальних операцій і зміст його складових. Взаємозв'язки рахунків. Модель платіжного балансу. Модель балансу автономних операцій. Резервні активи як регулююча стаття платіжного балансу.

Валютний курс. Валюта та його види. Номінальний валютний курс і способи котирування валюти. Чинники, що впливають на номінальний валютний курс. Паритет купівельної спроможності. Фіксований і плаваючий валютний курс. Модель реального валютного курсу. Двосторонній і багатосторонній валютний курс.

Вплив зовнішньої торгівлі на економіку. Вплив зовнішньої торгівлі на умови формування рівноважного ВВП, обчисленого за методом «витрати-випуск». Гранична схильність до імпорту. Функція споживання у відкритій економіці. Вплив зовнішньої торгівлі на умови формування економічної рівноваги, визначеної за методом «вилучення-ін'єкції». Країна як чистий дебітор або як чистий кредитор. Чинник, що впливають на чистий експорт. Функція чистого експорту. Вплив чистого експорту на ВВП, мультиплікатор витрат у відкритій економіці.

Навчальна дисципліна «МІКРОЕКОНОМІКА»

Тема 1. ПРЕДМЕТ І МЕТОД МІКРОЕКОНОМІКИ

Мікроекономіка як складова частина теоретичної економіки. Проблема обмеженості ресурсів і необхідності вибору. Альтернативність цілей використання обмежених ресурсів і раціональність поведінки суб'єктів ринкових відносин. Макро- та мікроекономіка як найважливіші складові сучасної теоретичної економіки, як методологічна, термінологічна, інструментальна база конкретних економічних дисциплін.

Предмет, концептуальні основи та методологія мікроекономіки. Предмет

курсу. Суб'єкти та об'єкти економічних відносин на мікрорівні. Індивід. Домогосподарство. Ділова одиниця (фірма). Держава.

Методологія мікроекономічного аналізу. Мікроекономічні моделі. Нормативна і позитивна мікроекономіка.

Мета, завдання і зміст дисципліни. Мета та завдання дисципліни. Взаємозв'язок з іншими дисциплінами.

Тема 2. ТЕОРІЯ ГРАНИЧНОЇ КОРИСНОСТІ Й ПОВЕДІНКА СПОЖИВАЧА

Корисність в економічній теорії і проблема її виміру. Потреби, види потреб. Економічні блага. Поняття корисності. Сукупна та гранична корисність. Функція корисності.

Закон спадної граничної корисності блага. Процес споживання та динаміка зміни сукупної та граничної корисності. Перший закон Госсена. Закон спадної граничної корисності блага.

Рівновага споживача з кардиналістських позицій. Поняття «рівновага споживача». Модель споживання набору благ. Другий закон Госсена. Еквіваріантний принцип досягнення раціонального вибору та рівновага споживача.

Тема 3. ОРДИНАЛІСТСЬКА ТЕОРІЯ ПОВЕДІНКИ СПОЖИВАЧА

Вибір споживача з ординалістських позицій. Вподобання та привабливість, вподобання та вибір. Припущення щодо системи вподобань споживача.

Криві байдужості, їх властивості. Особливості аналізу функції корисності з ординалістських позицій. Криві байдужості як спеціальний інструментарій мікроекономічного аналізу. Окремі випадки конфігурації кривих байдужості. Гранична норма заміщення благ.

Бюджетна лінія. Бюджетне обмеження і можливості споживача. Поняття нахилу бюджетної лінії. Вплив зміни доходу споживача на розміщення бюджетної лінії та процес споживання.

Оптимум споживача як модель раціонального споживчого вибору. Рівновага споживача: економічна, алгебраїчна, графічна інтерпретація. Різні випадки досягнення рівноваги: кутова і внутрішня.

Тема 4. АНАЛІЗ ПОВЕДІНКИ СПОЖИВАЧА

Реакція споживача на зміну його доходу. Лінія «дохід – споживання». Нахил лінії як свідчення відношення споживача до благ. Поняття «повноцінних» і «неповноцінних» благ. Крива Енгеля. Функції Торнквіста.

Реакція споживача на зміну цін товарів. Лінія «ціна - споживання». Траєкторія розвитку споживання як результат зниження цін. Побудова лінії індивідуального попиту споживача.

Ефект заміщення та ефект доходу. Розкладання сукупної зміни обсягу попиту на дві складові: ефект доходу та ефект заміщення. Одно- та різнонаправлений вплив ефектів (за Слуцьким, за Хіксом). Парадокс Гіффена. Ефекти заміщення і доходу як основа побудови функції індивідуального попиту на благо в ординалістській теорії корисності.

Прийняття рішень в ситуаціях з ризиком. Невизначеність та ризик. Схильність та несхильність споживача до ризику. Ризик та ефективні рішення.

Тема 5. ПОПИТ І ПРОПОНУВАННЯ, ЇХ ВЗАЄМОДІЯ

Попит і закон попиту. Ринковий попит як сума індивідуального попиту всіх споживачів певного товару. Функція попиту. Закон попиту та його пояснення базовими положеннями теорії поведінки споживача. Аналіз зміни попиту загалом та величини (обсягу) попиту.

Пропонування і закон пропонування. Функція пропонування. Закон пропонування.

Аналіз змін пропонування загалом та величини (обсягу) пропонування.

Взаємодія попиту і пропонування. Поняття ринкової рівноваги. Визначення рівноважної ціни та рівноважної кількості товару. Вплив змін попиту й пропонування на стан рівноваги, рівноважну ціну та рівноважну кількість товару на ринку. Сталість і динамічність ринкової рівноваги.

Поняття про надлишок споживача і надлишок виробника.

Еластичність попиту і пропонування. Концепція еластичності взаємозв'язаних показників. Еластичність попиту за чинниками впливу: за власною ціною блага, за ціною взаємодоповнюючого або взаємозамінюваного блага (перехресна еластичність), за доходом. Взаємозв'язок між ціною та валовим виторгом за різної еластичності.

Тема 6. МІКРОЕКОНОМІЧНА МОДЕЛЬ ПІДПРИЄМСТВА

Підприємство як суб'єкт ринку та виробничо-ринкова система. Спрощена схема ринково-виробничої системи.

Фактори виробництва, їх групування. Мотивація поведінки підприємства. Основні види вибору підприємства: що виробляти, як виробляти, для кого виробляти. Фактор часу і періоди у функціонуванні підприємства. Поняття оптимального та рівноважного станів підприємства.

Параметри підприємства як мікроекономічної моделі. Поняття і параметри виробничої функції. Сукупний, середній та граничний продукт. Витрати виробництва. Сукупні, середні та граничні витрати. Поняття загального (сукупного, валового), середнього та граничного виторгу. Прибуток як кінцевий результат діяльності підприємства.

Частинна варіація факторів виробництва. Виробнича функція з одним змінним фактором. Правило спадної віддачі (продуктивності) змінного фактору виробництва. Еластичність випуску.

Ізоквантна варіація факторів виробництва. Виробнича функція з двома змінними факторами. Ізокванта. Взаємозамінність факторів виробництва. Гранична норма технічного заміщення.

Пропорційна варіація факторів виробництва. Постійна (стала), спадна та зростаюча віддача від масштабу. Причини позитивного та негативного ефекту від масштабу. Еластичність масштабу та взаємозв'язок з еластичністю випуску.

Оптимум виробника. Вибір комбінації виробничих факторів за критеріями мінімізації витрат чи максимізації випуску. Ізокоста. Рівновага виробника: графічна, алгебраїчна, економічна інтерпретація.

Тема 7. ВИТРАТИ І РЕЗУЛЬТАТИ ВИРОБНИЦТВА

Витрати виробництва в короткостроковому періоді. Економічні та бухгалтерські витрати. Поняття альтернативних витрат. Постійні та змінні витрати. Типовий характер зміни витрат в короткостроковому періоді. Закон

зростаючих граничних витрат (зниження доходності).

Витрати в довгостроковому періоді. Ізоквантна, пропорційна та ізокоства варіації факторів виробництва та функція витрат. Криві довгострокових витрат, їх види. Концепція мінімально ефективного розміру підприємства. Варіанти технологічного вибору фірми у розробці довгострокової стратегії.

Тема 8. РИНОК ДОСКОНАЛОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

Модель ринку досконалої конкуренції та її характеристики. Ознаки й умови досконалої конкуренції. Ринковий попит на продукцію фірми за умов досконалої конкуренції.

Ринкова поведінка підприємства в короткостроковому періоді. Визначення оптимальних обсягів випуску: два підходи. Поведінка підприємства за умов зміни ринкової ситуації. Пропонування фірми і галузі в короткостроковому періоді. Рівновага фірми та галузі.

Ринок досконалої конкуренції в довгостроковому періоді. Рухомість ринкового попиту й пропонування. Пропонування фірми в довгостроковому періоді. Тривала рівновага підприємства, галузі, ринку та механізм її підтримки. Ефективність ринку досконалої конкуренції.

Тема 9. МОНОПОЛЬНИЙ РИНОК

Модель «чистої монополії» та її характеристики. Ознаки «чистої монополії». Економічні, адміністративні та правові бар'єри вступу до монопольного ринку. Монополія і монопольна влада. Різновиди монополій. Діагностування монопольної влади. Монополістичний спосіб дій. Монопольний ринок у короткостроковому та довгостроковому періодах. Крива попиту монополіста. Вибір монополістом ціни й обсягу виробництва. Вплив на поведінку монополіста цінової еластичності попиту. Пропонування монополіста та особливості її формування. Визначення монопольної ціни. Цінова диференціація та дискримінація. Рівновага фірми-монополіста в довгостроковому періоді. Досягнення та утримання ринкової влади.

Особливості функціонування реальних монополізованих ринків. Аналіз поведінки реальних монополій. Економічні наслідки монополізації галузі. Порівняльна оцінка конкурентного та монопольного ринків. Потреба державного регулювання монополії, антимонопольна політика.

Тема 10. ОЛІГОПОЛІЯ І МОНОПОЛІСТИЧНА КОНКУРЕНЦІЯ

Основні ознаки олігополії. Нечисленність підприємств в олігополістичних галузях. Загальна взаємозалежність олігополістів. Однорідність або диференційованість продукту. Високі бар'єри для вступу до галузі. Асиметричність ринкової влади олігополістів.

Теоретичні моделі олігополії. Олігополістична взаємозалежність і еволюція способу дій учасника ринку. Ринкові лідери та аутсайтери. Узагальнення моделей дуополії за Штакельбергом. Модель дуополії Курно та Бертрана як відображення ринкової поведінки початківця. Моделювання поведінки олігополістів за функціями їх реакції на ринкові зміни. Стратегія постійного співвідношення цін. Теорія ігор в моделюванні олігополії.

Особливості організації олігополістичного ринку. Взаємозалежність олігополістів, цінові війни і схильність до змови. Таємні змови, мовчазні згоди і

легальні угоди. Картелі. Нецінова конкуренція.

Ефективність олігополії. Суспільна оцінка олігополістичного ринку. Ефективність олігополії у порівнянні з іншими ринковими структурами.

Ознаки і поширення монополістичної конкуренції. Умови вступу до галузі. Спосіб дій монополістичного конкурента. Ринкова поведінка монополістичного конкурента. Еластичність попиту. Визначення оптимального обсягу витрат та цінова політика. Умови досягнення і підтримання беззбитковості в довгостроковому періоді.

Нецінова конкуренція. Сутність та передумови розвитку нецінової конкуренції. Поглиблення диференціації продукту: позитивні наслідки та загрози. Вплив рекламної діяльності на обсяг витрат і витрат.

Ефективність монополістичної конкуренції. Суспільна ціна монополістичної конкуренції.

Тема 11. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ФАКТОРНИХ РИНКІВ. РИНОК ПРАЦІ

Похідний попит. Взаємозв'язок ринків продукту та факторів виробництва. Попит на продукт та попит на фактори виробництва. Споживання факторів виробництва: цілі та обмеження.

Виробнича функція, витрати виробництва та попит на фактори виробництва. Вплив різновиду структури ринку продукту на похідний попит.

Похідний попит за досконалої конкуренції на ринку продукту. Індивідуальний та галузевий попит на фактори виробництва. Зміна обсягу попиту та попиту загалом. Цінова еластичність попиту на ресурс виробництва.

Монопольний похідний попит. Монопольний ринок продукту та ринок факторів виробництва. Функція монопольного похідного попиту.

Похідний попит та принцип оплати факторів. Порівняння граничного доходу та граничних витрат товаровиробника при споживанні одного фактора виробництва. Вартісний граничний продукт та ціна фактора.

Попит на працю за умови досконало конкурентного ринку ресурсів. Праця як фактор виробництва, її мобільність. Характеристика досконало конкурентного ринку праці.

Граничний вигравш виробника від найму праці. Обґрунтування рішення про найм. Формування індивідуального, галузевого та ринкового попиту на працю.

Ринкова пропонування праці на досконало конкурентному ринку. Еластичність пропонування праці для галузей з різною динамікою витрат на виробництво. Обґрунтування вибору робітника щодо праці і відпочинку: інструментарій ординалістської теорії корисності. Ринкова пропонування послуг праці. Рівновага на ринку праці.

Ринок праці з недосконалою конкуренцією. Попит монополії на працю та монопольна рівновага. Монопсонічний та олігопсонічний ринки, їх особливості.

Контроль профспілок над пропозицією робочої сили, рівнем заробітної плати та продуктивністю праці. Двостороння (двобічна) монополія та визначення реального рівня заробітної плати.

Тема 12. РИНОК КАПІТАЛУ

Капітал як фактор виробництва. Капітал як ресурс тривалого використання. Форми капіталу. Рух капіталу та капітальні фонди.

Попит та пропонування капіталу. Вибір у часі. Поняття вибору у часі. Споживання та інвестиції. Уподобання у часі. Більша привабливість споживання теперішніх благ. Побудова бюджетного обмеження для випадку вибору обсягів споживання між теперішніми та майбутніми періодами. Оптимальний вибір.

Попит та пропонування капіталу. Вступ до аналізу інвестиційних рішень. Поняття дисконтованої величини. Види процентних ставок. Реальна та номінальна процентні ставки. Рівень дохідності, прибуток на капітал. Показники теперішньої та майбутньої вартості у прийнятті інвестиційних рішень.

Рівновага на ринку капіталу. Формування процентної ставки як рівноважної ціни капіталу.

Тема 13. ЗАГАЛЬНА РІВНОВАГА КОНКУРЕНТНИХ РИНКІВ

Поняття ринкової рівноваги, її аналіз. Часткова та загальна рівновага. Ефект зворотного зв'язку. Закон Вальраса.

Рівновага в економіці обміну. Необхідність та вигоди ринкового обміну. Порівняння граничних норм заміщення для пар товарів, що обмінюються. Діаграма Еджворта. Ефективність при обміні. Крива контрактів. Парето – ефективний розподіл. Крива можливостей споживачів. Загальна рівновага за Парето.

Ефективність у виробничій сфері. Розподіл виробничих ресурсів; діаграма Еджворта. Крива виробничих контрактів. Парето – оптимальний розподіл ресурсів. Ефективність на конкурентних ринках товарів.

Загальна рівновага та економіка добробуту. Сукупна (зведена) ефективність конкурентних ринків. Причини обмеженої здатності ринкового регулювання. Оптимум та квазіоптимум ринкової системи. Теорія загальної рівноваги та політика в галузі економіки добробуту. Критерії оцінки добробуту.

Тема 14. ЗОВНІШНІ ЕФЕКТИ В РИНКОВІЙ ЕКОНОМІЦІ ТА ЇХ ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ

Позаринкові (зовнішні) ефекти, їх економічний зміст. Поняття про зовнішні ефекти. Суспільні та приватні витрати (вигоди). Корируючі податки та субсидії. Теорема Коуза- Стіглера.

Громадські блага і громадський вибір. Поняття громадських благ. Приватні та громадські блага. Попит на громадські блага і ефективний їх обсяг. Забезпечення громадськими благами: можливість ринку і держави.

Економічна роль держави у ринковій економіці. Необхідність та причини втручання держави в економічні процеси за ринкових умов. Функції держави. Позитивний (описовий) аналіз поведінки уряду. Застосування теорії громадського вибору у поведінці уряду.

Тема 15. ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ЕФЕКТИ ТА МІКРОСИСТЕМА

Координація економічної діяльності в перехідний період. Трансформація командної економіки. Радикальна і поступова стратегії переходу до ринкової економіки. Жорстка макроекономічна політика. Пріоритетність грошової та

фінансової стабілізації.

Правові передумови для ринкових суб'єктів. Сучасна теоретична економіка про права власності як сукупність санкціонованих норм поведінки. Трансформування власності. Приватизація.

Інституціональні аспекти ринкового господарства. Інституціональна природа сучасної фірми. Трансакційні витрати. Інститути і інституціональні структури у регулюванні економічної поведінки ринкових суб'єктів. Моделювання економічного розвитку: мікроекономічний аспект.

БЛОК 2: ПИТАННЯ З НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН ЦИКЛУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

Перелік питань, що виносяться на Атестаційний екзамен за навчальними дисциплінами

Навчальна дисципліна «БАНКІВСЬКА СИСТЕМА»

Тема 1. БАНКИ І БАНКІВСЬКА СИСТЕМА

Історія виникнення банків. Два погляди науковців щодо часу виникнення банків. Характеристика банківської системи України, сутність, функції, принципи побудови.

Національний банк України.

НБУ – центральний банк держави. Основна мета діяльності, функції НБУ.

Поняття, функції, принципи діяльності комерційного банку. Види банків, їх відмінності.

Порядок створення комерційного банку. Реєстрація і ліцензування комерційного банку.

Учасники комерційного банку. Статутний капітал банку.

Організація діяльності комерційного банку. Організаційна структура та управління комерційного банку.

Операції комерційного банку. Пасивні операції. Активні операції комерційного банку.

Банківські послуги.

Тема 2. ФОРМУВАННЯ РЕСУРСІВ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

Економічна характеристика, джерела формування та призначення фінансових ресурсів комерційного банку. Класифікація банківських ресурсів.

Власний капітал комерційного банку, його сутність, структура та функції. Формування статутного капіталу. Резервні фонди. Прибуток банку.

Економічний зміст залучених коштів комерційного банку, їх класифікація та загальна характеристика. Депозитні операції. Депозити до запитання. Строкові депозити. Вклади населення. Депозитний сертифікат. Ощадний сертифікат.

Економічна характеристика запозичених коштів комерційного банку. Міжбанківські кредити. Кредити НБУ.

Тема 3. РОЗРАХУНКОВО-КАСОВІ ОПЕРАЦІЇ БАНКІВ

Основи організації грошових розрахунків в економіці України.

Касові операції комерційних банків. Сутність касового обслуговування. Основні завдання установ банків з організації готівкового обігу.

Безготівкові розрахунки. Види рахунків клієнтів банків. Види безготівкових розрахунків. Платіжне доручення. Платіжна вимога-доручення. Платіжна вимога. Розрахункові чеки. Акредитив. Вексель.

Міжбанківські розрахунки. Кореспондентські відносини. Кореспондентські рахунки.

Система електронних платежів (СЕП) НБУ.

Розрахунки за допомогою пластикових карток. Платіжні картки. Кредитні картки.

Тема 4. КРЕДИТНІ ОПЕРАЦІЇ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ

Сутність кредиту. Види кредитів. Принципи кредитування.

Процес банківського кредитування. Етапи банківського кредитування. Оцінка кредитоспроможності клієнта. Складання кредитного договору.

Забезпечення повернення банківських кредитів, їх класифікація та характеристика. Споживче кредитування, економічна характеристика.

Тема 5. ОПЕРАЦІЇ БАНКІВ З ЦІННИМИ ПАПЕРАМИ

Основні завдання установ банків при проведенні операцій з цінними паперами.

Класифікація операцій з цінними паперами.

Емісійні операції банків з цінними паперами. Інвестиційні операції з цінними паперами.

Розрахункові операції з цінними паперами. Клієнтські операції з цінними паперами.

Види банківських інвестицій. Процес банківського інвестування.

Державні цінні папери. Операції комерційних банків з державними цінними паперами. Сутність і види векселів. Основи вексельного обігу. Банківські операції з вексями.

Тема 6. ОПЕРАЦІЇ БАНКІВ У ІНОЗЕМНІЙ ВАЛЮТІ

Економічні основи здійснення валютних операцій. Валютний ринок. Структура валютного ринку.

Валютні операції комерційних банків. Торговельні операції з іноземною валютою.

Неторговельні операції з іноземною валютою.

Міжнародні розрахункові операції.

Тема 7. НЕТРАДИЦІЙНІ БАНКІВСЬКІ ОПЕРАЦІЇ ТА ПОСЛУГИ

Загальна характеристика банківських послуг. Групи банківських послуг.

Лізингові операції. Гарантія і поручительство. Трастові послуги. Факторинг. Форфейтинг.

Операції з дорогоцінними металами.

Посередницькі, консультаційні та інформаційні послуги.

Тема 8. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

Ризики банківської діяльності, їх класифікація та методи мінімізації.

Формування банківських резервів. Прибутковість комерційного банку. Ліквідність та платоспроможність комерційного банку.

Регулювання банківської діяльності та нагляд.

Навчальна дисципліна «СТРАХУВАННЯ»

Тема 1. СУТНІСТЬ, ПРИНЦИПИ Й РОЛЬ СТРАХУВАННЯ

Економічна сутність, необхідність і функції страхування. Основні терміни та поняття страхування: суб'єкти страхування, об'єкт страхування та страховий інтерес. Страхова вартість, страхова сума та страхова виплата. Плата за страхування: страховий тариф, страховий платіж. Франшиза та її види: умовна та безумовна.

Страховий фонд, способи і форми та історичні етапи розвитку форм його організації.

Співстрахування. Взаємне страхування. Комерційне страхування. Державне соціальне страхування. Принципи страхування: страхового ризику, страхового інтересу, граничної сумлінності,

безпосередньої причини, відшкодування, суброгації, контрибуції та ін.

Роль страхування в розвитку сучасних суспільних соціально-економічних відносин

Тема 2. КЛАСИФІКАЦІЯ СТРАХУВАННЯ

Поняття класифікації, значення та критерії класифікації.

Класифікація за формою проведення. Обов'язкове та добровільне страхування. Класифікація за об'єктом страхування і родом небезпеки. Галузі страхування.

Класифікація за способом розрахунку страхової виплати. Системи страхової відповідальності: дійсної вартості, "першого ризику", пропорційної відповідальності, дробової частини, граничної відповідальності, відновлювальної вартості, "нове за старе".

Тема 3. СТРАХОВІ РИЗИКИ І ЇХ ОЦІНЮВАННЯ

Поняття, види, характеристика ризиків та їх класифікація. Сутність оцінювання ризиків та зміст актуарних розрахунків в страхуванні. Показники страхової статистики і їх місце в оцінці ризиків.

Страхові тарифи і страхові премії, їх види та методики розрахунків для різних видів страхування. Принципи управління страховими ризиками. Зміст ризик-менеджменту у страхуванні.

Тема 4. СТРАХОВИЙ РИНОК

Поняття та основні категорії страхового ринку.

Страхова послуга та особливості її реалізації. Страховий маркетинг. Договір страхування: укладання, виконання та припинення.

Поняття комплексного страхового ринку і його компоненти.

Страховий ринок України та тенденції розвитку страхових ринків інших країн світу.

Тема 5. СТРАХОВА ОРГАНІЗАЦІЯ

Організаційно-правові форми здійснення страхової діяльності. Порядок

створення, функціонування та ліквідації страхової організації Принципи управління страховою організацією

Тема 6. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ СТРАХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Необхідність і призначення державного регулювання страхової діяльності.

Вітчизняне страхове законодавство, його структура та характеристика окремих складових .

Орган нагляду за страховою діяльністю в Україні та його функції

Вплив норм міжнародного права на формування законодавчої та нормативної бази регулювання страхової діяльності в Україні.

Тема 7. ОСОБИСТЕ СТРАХУВАННЯ

Страховання життя і його основні види. Страховання від нещасних випадків.

Медичне страхування (страхування здоров'я на випадок хвороби, безперервне страхування здоров'я та страхування медичних витрат).

Тема 8. МАЙНОВЕ СТРАХУВАННЯ

Страховання майна від вогню, ризиків стихійних явищ, технічних ризиків та ризиків протиправних дій.

Страховання транспортних засобів та вантажів.

Страховання майна сільськогосподарських підприємств. Страховання фінансово-кредитних ризиків.

Тема 9. СТРАХУВАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Страховання відповідальності на транспорті (власників транспортних засобів та перевізників). Страховання відповідальності роботодавців та товаровиробників.

Страховання професійної відповідальності.

Тема 10. ПЕРЕСТРАХУВАННЯ І СПІВСТРАХУВАННЯ

Необхідність і сутність перестраховання. Принципи перестраховання. Види і форми перестраховання. Регулювання процедури перестраховання в Україні. Співстрахування та механізм його застосування.

Тема 11. ДОХОДИ, ВИТРАТИ І ПРИБУТОК СТРАХОВИКА

Особливості грошового обігу у страховій організації. Доходи і витрати страховика: склад, економічний зміст і порядок визначення.

Прибуток страховика, його склад і визначення. Оподаткування страхової діяльності. Показники фінансових результатів діяльності страхової організації

Тема 12. ФІНАНСОВА НАДІЙНІСТЬ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

Поняття і зміст фінансової надійності страховика та засоби її забезпечення. Страхові резерви, умови їхнього формування і розміщення

Показники платоспроможності страховика та порядок їх обчислення.

Навчальна дисципліна «ФІНАНСИ»

Тема 1. СУТНІСТЬ ФІНАНСІВ, ЇХ ФУНКЦІЇ І РОЛЬ

Фінанси як економічна категорія. Суть фінансових відносин у формуванні системи розподілу ВВП. Характеристика суб'єктів і об'єктів фінансових відносин, існуючих природних протиріч та методів їх подолання. Фінансові категорії і їх взаємозв'язок з іншими економічними категоріями.

Призначення і роль фінансів. Об'єктивні передумови виникнення фінансів, їх специфічні ознаки і необхідність реалізації в умовах товарного виробництва. Основні завдання фінансів і вплив їх виконання на розвиток економіки її структурно-якісну трансформацію.

Сфери фінансових відносин: світове господарство (міжнародні фінанси), макроекономіка (державні фінанси), мікроекономіка (фінанси підприємств), фінансовий ринок. Характеристика внутрішньої побудови фінансової системи України.

Функції фінансів як характеристика їх сутності і призначення. Зміст розподільної функції: характеристика розподілу і перерозподілу створеної вартості, перетворення первинних доходів в доходи кінцевого споживання. Зміст контрольної функції. Інформаційне забезпечення процесу реалізації фінансових відносин на всіх етапах руху грошових коштів, створення системи всеохоплюючого фінансового контролю за дотриманням загальновизначених норм. Дискусійні питання щодо функцій фінансів.

Моделі фінансових відносин. Вплив моделей розподільних відносин на розвиток суспільного виробництва, приріст фінансових ресурсів, забезпеченість відтворювального процесу, структурну перебудову суспільного виробництва, гармонізацію інтересів суб'єктів економіки. Роль фінансових інструментів в активізації ринкових перетворень.

Тема 2. ФІНАНСОВА СИСТЕМА

Характеристика фінансової системи, структурна побудова її складових елементів, особливості централізованих і децентралізованих ланок фінансової системи

Роль і призначення децентралізованих фінансів, характеристика фінансів комерційних організацій та фінансів населення.

Управління фінансовою системою, функції і завдання органів фінансового управління, характеристика інфраструктури фінансової системи.

Удосконалення системи управління фінансами, характеристика завдань економічного розвитку, розв'язання яких пов'язано з поліпшенням системи управління фінансами.

Тема 3. ФІНАНСОВА ПОЛІТИКА І ФІНАНСОВИЙ МЕХАНІЗМ

Суть фінансової політики і її вплив на соціально-економічний розвиток держави.

Характеристика типів і видів фінансової політики та інструментів їх реалізації. Основні складові фінансової політики.

Основні завдання фінансової політики і методи їх розв'язання. Стратегія і

тактика фінансової політики. Характеристика фінансової політики України на сучасному етапі розвитку.

Фінансовий механізм, його складові елементи, їх призначення та необхідність удосконалення за умов реформування економічних відносин.

Фінансове планування: сутність, методи, завдання. Система фінансових планів, їх характеристика. Зведений фінансовий план держави.

Характеристика фінансових показників, фінансових нормативів, лімітів та резервів.

Система управління фінансами. Об'єкти і суб'єкти управління, функції вищих законодавчих і виконавчих органів державної влади з питань управління фінансами.

Фінансовий контроль. Суть фінансового контролю і його значення. Характеристика видів, форм і методів фінансового контролю. Суб'єкти фінансового контролю в Україні. Причини низької дієвості фінансового контролю в Україні і методи її підвищення.

Еволюція поглядів на роль держави у забезпеченні фінансової політики.

Тема 4. ПОДАТКИ І ПОДАТКОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ

Економічна необхідність і сутність податків, основні форми платежів до бюджету.

Функції податків і їх роль у забезпеченні збалансованості фінансових потоків і створенні умов для розвитку економіки.

Елементи оподаткування та класифікація податків. Прямі і непрямі податки, їх принципова відмінність і роль у формуванні податкового навантаження на суб'єкти економіки.

Податкова система України: структурна побудова і етапи становлення, основні вимоги до функціонування.

Характеристика основних форм оподаткування і спрямованості їх дії. Непряме оподаткування: закордонний досвід застосування податку на споживання (ПДВ, податку з продажу та податку з реалізації). Економічні наслідки для економіки України використання податку на додану вартість.

Пряме оподаткування. Характеристика податку на прибуток та прибуткового податку з громадян: порядок та процедура їх визначення в Україні і за кордоном, наслідки дії.

Податки, регулюючі рух товарів: акцизний збір, мито. Порядок оподаткування, призначення, досвід застосування.

Ресурсні платежі, економічне призначення, види платежів, визначення ставок і платників.

Характеристика місцевих податків і зборів, їх роль у розвитку регіонів.

Напрями реформування податкової системи України в контексті Положень Податкового Кодексу.

Тема 5. ФІНАНСИ ПІДПРИЄМСТВ

Сутність фінансів підприємств, їх функції та основи організації.

Характеристика грошових потоків на підприємстві і процесу формування фінансового результату.

Фінансові ресурси підприємств, їх склад і класифікація, джерела утворення

і напрями використання.

Виручка від реалізації продукції, робіт і послуг, її утворення і розподіл.

Характеристика результату фінансової діяльності. Балансовий і чистий прибуток. Фактори формування прибутку: обсяги виробництва, ціна, собівартість. Сучасні тенденції зміни фінансової діяльності підприємств і причини цих змін.

Розподіл прибутку. Фонди грошових коштів, що формуються за рахунок прибутку: фонд нагромадження, фонд споживання, резервний фонд.

Оборотні кошти підприємств: економічна суть, джерела утворення, сфера застосування. Основні причини скорочення обігових коштів в Україні.

Основні засоби виробництва, їх вартісна оцінка, порядок відтворення, економічне значення амортизаційних відрахувань.

Принципи організації фінансів комерційних організацій і підприємств: господарська і юридична відокремленість, самокупність, прибутковість, самофінансування, фінансова відповідальність, матеріальне заохочення.

Особливості фінансових відносин на підприємствах різних форм власності й господарювання. Основні проблеми здійснення приватизації державних підприємств. Оцінка майна об'єктів, що підлягають приватизації і використання отриманих коштів.

Тема 6. ДЕРЖАВНІ ФІНАНСИ. БЮДЖЕТ І БЮДЖЕТНА СИСТЕМА

Бюджет як економіко-правова категорія. Місце і значення бюджету в загальній системі фінансових відносин. Розподільча і контрольна функції бюджету. Роль бюджетного планування в діяльності держави. Сучасні проблеми соціально-економічного розвитку України і можливості бюджету щодо їх вирішення. Характеристика прийнятого на поточний рік бюджету України.

Бюджетна система, основи її побудови та організації. Характеристика бюджетної системи за структурною побудовою та призначенням її складових елементів. Міжбюджетні відносини. Розподіл доходів і витрат між ланками бюджетної системи. Поняття закріплених і регульованих доходів. Субсидії, субвенції, дотації, їх значення у збалансуванні бюджетів різних рівнів.

Бюджетний процес. Поняття бюджетного процесу, його основні елементи. Організація бюджетного планування. Порядок складання, розгляду й затвердження проектів державного і місцевих бюджетів. Проблеми бюджетного планування і бюджетного регулювання та шляхи їх вирішення.

Практика виконання доходної і видаткової частини державного і місцевих бюджетів України.

Бюджетні права державних органів законодавчої і виконавчої влади.

Тема 7. ДОХОДИ І ВИДАТКИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

Економічна сутність доходів і видатків бюджету, їх структура за напрями формування. Форми і методи залучення коштів у бюджет, характеристика джерел їх утворення. Класифікація бюджетних доходів і витрат.

Роль державного бюджету у фінансовому забезпеченні економічного й соціального розвитку України. Характеристика доходної частини державного бюджету України за обсягом і структурою.

Видатки державного бюджету. Основні напрями використання бюджетних коштів. Характеристика видаткової частини державного бюджету України, достатності передбачених в ній коштів на розвиток соціальної сфери (культуру, науку, освіту, медицину), виробничі потреби, оборону і державне управління.

Бюджетний дефіцит. Поняття і причини виникнення. Необхідність скорочення і можливі джерела покриття. Концепції побудови бюджетної політики. Характеристика бюджетної політики в Україні, економічна необхідність забезпечення збалансованого бюджету.

Тема 8. МІСЦЕВІ ФІНАНСИ

Сутність місцевих фінансів, їх склад і роль в реалізації політики зміцнення економічної самостійності регіонів.

Фінансові ресурси місцевого самоврядування: економічна база (природні ресурси, муніципальна власність, місцеве господарство) та канали поповнення (податкові надходження).

Загальнодержавні податки і збори, закріплені за місцевими бюджетами. Роль місцевих податків і зборів у формуванні доходів місцевих бюджетів. Характеристика неподаткових надходжень у місцеві бюджети. Проблеми достатності доходів місцевих бюджетів і способи їх розв'язання.

Витрати місцевих бюджетів, методи їх планування і соціально-економічна спрямованість. Характеристика структури витрат місцевих бюджетів.

Джерела формування доходів місцевих бюджетів і напрями їх використання, значення у вирішенні завдань розвитку регіонів.

Тема 9. ДЕРЖАВНИЙ КРЕДИТ ТА ДЕРЖАВНІ ЦІЛЬОВІ ФОНДИ

Економічна сутність державного кредиту, його роль у формуванні додаткових фінансових ресурсів держави і покритті бюджетного дефіциту. Відмінність державного кредиту від банківського.

Форми і види державного кредиту. Внутрішній і зовнішній державний кредит, розвиток міжнародного і умовного державного кредиту.

Форми внутрішнього державного кредиту. Класифікація державних внутрішніх позик. Обертання частки вкладів у державний кредит. Залучення коштів загальнодержавного фонду. Казначейські позики. Гарантовані позики як форма умовного державного кредиту.

Форми зовнішнього державного кредиту. Державні зовнішні позики. Позики міжнародних фінансових органів. Міжурядові позики, банківські кредити держави, їх значення у фінансовій підтримці України.

Державний борг, економічна сутність, причини виникнення і наслідки зростання. Капітальний і поточний державний борг, джерела його погашення. Характеристика темпів зростання зовнішнього і внутрішнього боргу України і сучасна концепція управління державним боргом.

Тема 10. ФІНАНСИ НАСЕЛЕННЯ

Сутність фінансів населення, характеристика суб'єктів відповідних фінансових відносин, перелік сімейних грошових фондів цільового призначення.

Особливості реалізації фінансових відносин в сфері фінансів населення,

характеристика важелів впливу держави на рівень доходів.

Структура фінансових ресурсів населення, порядок їх утворення, співвідношення оплачуваних і неоплачуваних робіт в сім'ї.

Характеристика доходної частини бюджету домогосподарств, номінальні і реальні доходи, мінімальний споживчий бюджет.

Характеристика витратної частини бюджету домогосподарств, структура витрат, можливості утворення збережень.

Тема 11. СТРАХУВАННЯ І СТРАХОВИЙ РИНОК

Економічна необхідність і роль страхування в забезпеченні безперервності суспільного виробництва. Особливості фінансових відносин у сфері страхування. Форми й методи страхового захисту. Система страхових фондів. Класифікація страхування за об'єктами та за ознакою ризику. Принципи обов'язкового й добровільного страхування. Страхування майна юридичних і фізичних осіб, його види й форми. Страхування кредитних і фінансових ризиків, економічна необхідність, значення й види. Умови страхування кредитних і фінансових ризиків. Особисте страхування, його суть і значення в забезпеченні соціального захисту громадян. Види особистого обов'язкового й добровільного страхування.

Перестраховування. Необхідність перестраховування для забезпечення сталості страхових операцій. Доходи й витрати страховика. Страхові платежі як основне джерело доходів страховика. Витрати на виплату страхового відшкодування страхових сум, відрахування до запасних і резервних фондів. Фінансові результати страхових операцій, їх рентабельність. Прибуток страхових організацій, його розподіл і використання.

Страховий ринок. Поняття страхового ринку та його організаційна структура. Учасники страхового ринку. Організаційні форми існування страхових компаній. Державний нагляд за страховою діяльністю в Україні. Ліцензування страхової діяльності.

Формування й розвиток страхового ринку в Україні.

Тема 12. ФІНАНСОВИЙ РИНОК

Сутність фінансового ринку, його роль у мобілізації та розподілі фінансових ресурсів.

Організаційна структура фінансового ринку. Характеристика фінансового ринку за формою ресурсів (ринок грошей і ринок капіталу) та за організацією торгівлі (кредитний ринок і ринок цінних паперів), за стадією руху фінансових ресурсів (первинний і вторинний ринок) та за територіальним розташуванням (міжнародні, національні, місцеві, регіональні фінансові ринки).

Характеристика операцій на фінансовому ринку: кредитування, купівля та продаж цінних паперів, валютний ділінг і факторинг, формування резервних фондів.

Ринок цінних паперів і його інструменти. Поняття акції, облігації, казначейських векселів, депозитних та інвестиційних сертифікатів, комерційних паперів.

Організаційно-правові основи функціонування ринку цінних паперів. Учасники ринку цінних паперів. Порядок реєстрації та обліку цінних паперів.

Державний контроль за випуском і обігом цінних паперів.

Інфраструктура фондового ринку та проблеми її створення. Фондова біржа в Україні, її правовий статус, організація і порядок роботи, правила торгівлі, види угод, порядок розрахунків.

Характеристика сучасного стану розвитку фінансового ринку України.

Тема 13. МІЖНАРОДНІ ФІНАНСИ

Характеристика сфери міжнародних фінансів, суб'єкти міжнародних фінансових відносин, порядок утворення фондів міжнародних організацій.

Організаційна структура міжнародних фінансів, характеристика найбільш впливових фінансових організацій, Критерії Європейського Союзу;

Міжнародні фінансові інститути, мета їх утворення, роль і значення в реалізації міждержавних стосунках.

Глобалізація економічних відносин, причини і задачі розширення інтеграційних зв'язків, позитивні і негативні наслідки глобалізації фінансових ринків.

Тема 14. ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА

Економічний зміст та значення фінансової безпеки у розвитку макроекономічних процесів в окремій країні.

Досвід провідних зарубіжних країн щодо проведення політики фінансової безпеки.

Система показників оцінки економічної безпеки країни за міжнародними стандартами.

Державне управління та динаміка показників щодо оцінки фінансової безпеки в Україні.

Політика фінансової безпеки України в контексті вступу до Європейського співтовариства.

3. ЗРАЗОК БІЛЕТУ АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ
Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»

**Спеціальність 072 "ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА
ТА СТРАХУВАННЯ"**

**Освітньо-професійна програма "ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА
СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ"**

перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

БІЛЕТ АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ № ___

1. Теоретична складова:

- 1.1.
- 1.2.
- 1.3.
- 1.4.
- 1.5.
- 1.6.

2. Практична складова (задачі, графіки, ситуаційні завдання):

- 2.1.
- 2.2.

**Завідувач кафедри фінансів, обліку
та фундаментальних економічних
дисциплін
доктор економічних наук, доцент**

Петро ОВЧАР

Розподіл балів:

1. Теоретична складова – до 60 балів;
(кожне теоретичне питання має максимальну оцінку 10 балів).

2. Практична складова - до 40 балів.
(кожне практичне завдання має максимальну оцінку 20 балів).

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

При виконанні Атестаційного екзамену усі учасники освітнього процесу повинні дотримуватися принципів академічної доброчесності та етики академічних відносин. Користування при виконанні завдання друкованими або електронними інформаційними засобами забороняється.

Використовуються такі критерії оцінювання знань здобувачів (табл. 1)

Таблиця 1

Шкала та критерії оцінювання Атестаційного екзамену
зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування,
Освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування»

Бали	ОЦІНКА ECTS	Оцінка за національною шкалою	Критерії оцінювання
90-100	A	Відмінно	Здобувач вищої освіти повною мірою засвоїв програмний матеріал, виявляє знання основної та додаткової літератури, наводить власні міркування, робить узагальнюючі висновки, використовує знання інших галузей знань, вдало наводить приклади.
82-89	B	Добре	Здобувач вищої освіти демонструє достатньо високий рівень знань, при цьому відповідь досить повна, логічна, з елементами самостійності, але містить деякі неточності або незначні помилки, або присутня недостатня чіткість у визначенні понять.
75-81	C	Добре	Здобувач вищої освіти володіє достатнім обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, але не має достатніх знань для формування висновків, не завжди здатний асоціювати теоретичні знання з практичними прикладами
64-74	D	Задовільно	Здобувач вищої освіти в загальній формі розбирається в матеріалі, проте відповідь неповна, неглибока, містить неточності, є помилки у формулюванні понять, відчуються складнощі в застосуванні знань при наведенні прикладів
60-63	E	Задовільно	Здобувач вищої освіти в загальній формі розбирається в матеріалі, допускає суттєві помилки при висвітленні матеріалу, формулюванні понять, не може навести приклади.
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	Здобувач вищої освіти не володіє переважною частиною програмного матеріалу, допускає суттєві помилки при висвітленні понять.
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач вищої освіти не засвоїв програмний матеріал

Здобувачі, які отримали менше ніж 60 балів, вважаються такими, що не склали Атестаційний екзамен.

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Навчальна дисципліна «ПОЛІТЕКОНОМІЯ»

1. Політична економія : навчальний посібник / М.С. Бріль, О.М. Кліменко, І.Ф. Лісна та ін. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 280 с.
2. Башнянин Г.І., Шевчук Є.С. Політична економія: Навчальний посібник / За ред. д.е.н., проф. Г.І. Башнянина і к.е.н., доц. Є.С. Шевчука. 4-те вид., переробл. і виправлене Львів: «Магнолія 2006», 2017. 280 с.
3. Економічна теорія: підручник / В.Д. Лагутін, Ю.М. Уманців, Т.А. Щербакова та ін.; за заг. ред. В.Д. Лагутіна. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 608 с.
4. Економічна теорія. Навчальний посібник / Баула О.В., Вісіна Т.М., Никитюк Т.Л., Ліщук В.І., Вісин В.В. Луцьк: Редакційно-видавничий відділ Луцького НТУ, 2015. 296с.
5. Економічна теорія. Політекономія [Текст]: підручник / за ред. В.Д. Базилевича. Рек. МОН; 8-ме вид., перероб. і доп. К.: Знання, 2012. 702 с.
6. Гальчинський А.С., Ещенко П.С., Палкін Ю.І. Основи економічної теорії: Підручник. К., 1995.
7. Економічна теорія: політекономія: практикум: навчальний посібник / Київський національний університет імені Тараса Шевченка; ред. В. Д. Базилевич. 2-ге вид., стер. К.: Знання, 2013. 494 с.
8. Основи економічної теорії: навч. посіб. / за ред. Козака Ю. Г., Шаповал С. С. К.: Центр учбової літератури, 2012. 264 с.
9. Політична економія: підручник / за ред. Ніколенко Ю.В. К.: Центр учбової літератури, 2009. 632 с.
10. Уразов А.У. Основи економічної теорії : навчальний посібник / А.У. Уразов, І.В. Саух, О.І. Вікарчук; Міністерство освіти і науки України, Житомирський державний університет імені Івана Франка. 3-тє вид. К.: ЦУЛ, 2014. 312 с.

Навчальна дисципліна «МАКРОЕКОНОМІКА»

1. Аналітична економіка та макроекономічна політика: Навчальний посібник для студентів спеціальності Економіка // За ред. академіка І.Ф. Прокопенка. Харків: видавництво Іванченка І.С., 2019. 416 с.
2. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка : підручник : у 2 кн. / С.М. Панчишин, П.І. Островерх, І.В. Грабинська та ін ; за ред. С.М. Панчишина, П.І. Островерха. 3-тє вид., виправл. та доп. Л.: Априорі, 2017. Кн. 1: 567 с.
3. Базилевич В.Д. Макроекономіка: підручник / В.Д. Базилевич, К.С. Базилевич, Л.О. Баластрик. Київ: Знання, 2015. 694 с.
4. Економіка: макро- та мікроекономічні аспекти: навчальний посібник / Баула О.В., Вісин В.В., Вісіна Т.М., Ліщук В.І., Галазюк Н.М., Зелінська О.М., Лютак О.М., Савош Л.В. Луцьк: Інформаційно- видавничий відділ Луцького НТУ, 2018. 280 с.
5. Макроекономіка [Текст]: Конспект лекцій для здобувачів першого (бакалаврського) рівня освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини» галузь знань 29 Міжнародні відносини спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини денної та заочної форм навчання / уклад. Т.М. Вісіна. Луцьк: Луцький НТУ, 2019. 112 с.
6. Макроекономіка в поняттях, схемах, таблицях: [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / І.І. Шупик. Суми: Унів. кн., 2013. 167 с.
7. Макроекономіка та макроекономічна політика: Навч. посіб. / А.Ф. Мельник, Т.Л. Желюк, О.В. Длугопольський, О.В. Панухник. К.: Знання, 2008. 699 с.
8. Макроекономіка: [навч. посіб. для студентів ВНЗ] / Резнік Н.П., Талавирия М.П., Пашенко О.В.; Київ. міжнар. ун-т. Київ: КиМУ, 2015. 553 с.
9. Макроекономіка: базовий курс / [І.Й. Малий, І.Ф. Радіонова, Т.Ф. Куценко та ін.].

Київ: КНЕУ, 2016. 254 с.

10. Макроекономіка: зб. завдань для самост. роботи та контролю знань / [А.О. Задоя, С.В. Кузьмінов, Г.Я. Глуха, Е.М. Лимонова]; Дніпропетр. ун-т ім. А. Нобеля. 2-ге вид., доопрац. та допов. Дніпропетровськ: Дніпропетр. ун-т ім. А. Нобеля, 2014. 111, [1] с.

11. Макроекономіка: Курс лекцій: Навчальний посібник для дистанційного навчання / [В.В. Кириленко, Т.І. Вергелес, К.З. Возний та ін.] / за ред. В.В. Кириленка. Тернопіль: Економічна думка, 2008. 292 с.

12. Макроекономіка: навч. посіб. / М.Л. Данилович-Кропивницька, П.І. Стецюк, І.О. Тивончук; М-во освіти і науки України, Нац. ун-т «Львів. Політехніка». Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2014. 290 с.

13. Макроекономіка: навч. посібник: [для студентів ВНЗ] / П.М. Макаренко, О.В. Калініченко, О.Д. Дивнич. Полтава: РВВ ПДАА, 2014. 363 с.

14. Макроекономіка: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. 2-ге вид., доп. та перероб. / Н.А. Тюхтенко, К.М. Синякова. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2016. 352 с.

15. Макроекономіка: підручник / О.М. Козакова, Е.М. Забарна. Херсон: Олді-плюс, 2019. 428 с

16. Макроекономіка: практикум / Ящишина І. В., Буторіна В. Б.; М-во освіти і науки України, Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка, Екон. ф-т, Каф. туризму та екон. теорії. Кам'янець-Подільський: Сисин Я. І., 2014. 119 с.

17. Скорик Г.І., Швецова М.Б., Стецюк П.І. Вступ до макро- і мікроекономіки: Навчальний посібник / Г.І. Скорик, М.Б. Швецова, П.І. Стецюк. Друге видання. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2019. 164 с.

18. Білецька Л.В. Економічна теорія: Політекономія. Мікроекономіка. Макроекономіка: Навчальний посібник / Л.В. Білецька, О.В. Білецький, В.І. Савич. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 652 с.

19. Веріан Г.Р. Макроекономіка: Європейський контекст / Г.Р. Веріан.; пер. з англ. С. Слухая. К.: Лібра, 2006. 632 с.

20. Манків Н.Г. Макроекономіка / Н.Г. Манків.; пер. з англ. і наук. ред. С. Панчишин. – К.: Основи, 2000. 588 с.

21. Шевчук В. Платіжний баланс і макроекономічна рівновага в трансформаційних економіках: досвід України / В. Шевчук. Львів: Каменяр, 2001. 495 с.

22. Romer D. Advanced Macroeconomics. / D. Romer. London: McGraw-Hill Book Company, 3d ed., 2006. 367 p.

Навчальна дисципліна «МІКРОЕКОНОМІКА»

1. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка: підручник: у 2 кн. /С.М. Панчишин, П.І. Островерх, І.В. Грабинська та ін.; за ред. С.М. Панчишина, П.І. Островерха. 3-тє вид., виправл. та доп. Л.: Апріорі, 2017. Кн. 1: 567 с.

2. Дружиніна В.В. Мікроекономіка [Текст]: навч. посіб. / В.В. Дружиніна, О.І. Черноус. Харків: Друкарня Мадрид, 2015. - 254 с.

3. Макконнелл К.Р., Брю С.Л. Аналітична економія. Принципи, проблеми і політика. Ч. 2. Мікроекономіка / Пер. з англ. 13-го вид. С. Панчишина, О. Ватаманюка, З. Ватаманюка; Керівник проекту З. Ватаманюк. Львів: Видавнича спілка «Просвіта», 1999. 649 с.

4. Мікроекономіка [Текст]: метод. рек. до вивч. дисц. / О.О.Фоміна, О.О. Зиза, К.С. Москаленко; Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. економічної теорії. Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2017. 54 с.

5. Оверченко В. І., Мажак З. М., Софій М. І. Мікроекономіка: навч. посібник / за наук. ред. О. Л. Ануфрієвої. Івано-Франківськ, «Лілея-НВ». 2015. 348 с

6. Хмель С.М. Мікроекономіка: задачі, вправи, тести [Текст]: [навч. посіб.] / С.М. Хмель, В.І. Хмель, О.В. Зіброва. Харків: ХАІ, 2016. 59 с.

7. Ястремський О.І., Гриценко О.Г. Основи мікроекономіки: Підручник. К.: Знання,

1998. 674 с.

8. Бажал Ю. М. Економічна теорія технологічних змін: Навч. посібник. К.: Заповіт, 1996. 240 с.

9. Базилевич В.Д., Базилевич К.С., Ігнатюк А.І., Слухай С.В. Мікроекономіка: Підручник/ За ред. В.Д.Базилевича. 2-ге вид., перероб. і доп. К.: Знання, 2008. 679с.

10. Бесєдіна Г.Є. Мікроекономіка [Текст]: практикум / Г.Є. Бесєдіна; Харків. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва. Харків: Харків. нац. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва, 2013. 99 с.

11. Гамільтон Дж. Методичний посібник до «Мікроекономіки». Р. Піндайка і Д. Рубінфелда / Пер. з англ. А.Олійника, Р.Скільського. К.: Основи, 1996. 233 с.

12. Кравченко О.А. Мікроекономіка: теорія і практикум [Текст]: навч. посіб. / О.А. Кравченко; Одес. нац. політехн. ун-т, Ін-т бізнесу, економіки і інформ. технологій. Одеса: Астропринт, 2014. 255 с

13. Мікроекономіка [Текст]: навч.-практ. посіб. для самост. вивч. дисципліни / [О.Є. Попов та ін.]; за заг. ред. д-ра екон. наук, доц. Попова О.Є.; Харк. нац. екон. ун-т. Х.: ХНЕУ, 2013. 335 с.

14. Мікроекономіка і макроекономіка: Підручник для студентів екон. спец. закладів освіти / За заг. ред. С.Будаговської. К.: Основи, 1998. 518 с.

15. Мікроекономіка: Навч.-методичний комплекс: У 3-х ч. / Укл. А.П.Наливайко та інш. К.: КДЕУ, 1997. 267 с.

16. Мікроекономіка: практику: навч. посіб. / за ред. В.Д. Базилевича. 2-ге вид. переробл. і доповн. К.: Знання, 2010. 491 с.

17. Рудий М.М. Мікроекономіка: Навч. посібник. 2-е вид., випр. і доп. К.: Каравела, 2010. 360с.

18. Федоренко В.Г., Денисенко М.П., Качала Т.М. Макро- і мікроекономіка: Теоретичні аспекти: Навчально-методичний посібник / За ред. В.Г. Федоренка, М.П. Денисенка. К.: Алерта, 2013. 728 с.

Навчальна дисципліна «БАНКІВСЬКА СИСТЕМА»

1. Бондарчук М.К., Алексєєв І.В., Кльоба Л.Г. БАНКІВСЬКА СИСТЕМА: Навчальний посібник. Львів: Ліга-Прес, 2017,- 246 с.

2. Банківська система / навч.посіб. / (Л.І. Катан, Н.І. Демчук, В.Г. Бабенко-Левада, Т.О. Журавльова); за ред. І.М. Мазур. Дніпро: Пороги, 2017. 444 с.

3. Банківська система / навч.посіб. / (Карась М.П., Приходько Н.В., Пащенко О.В., Гришина Л.Л.); стереотипне видання, 2017. 292 с.

4. Банківська система: навчальний посібник/ С.А. Кузнецова, Т.М. Болгар, З.С. Пестовська; ред. С.А. Кузнецова. К.: Центр учбової літератури, 2014. 400 с.

5. Банківська система: підручник/ Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України; за ред. С. К. Реверчук. Львів: «Магнолія 2006», 2013. 400 с.

6. Банківська система: підручник / за ред. д-ра екон. наук, проф. М.І. Крупки. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2013. 556 с.

7. Банківська система: навчальний посібник / Ю.Є. Холодна, О.М. Рац. Х.: Вид. ХНЕУ, 2013. – 316 с. (Укр. мов.)

8. Бездітко, Ю.М. Грошово-кредитна політика НБУ [Текст]: навч. посіб. для студ. / Ю.М. Бездітко, О.М. Посаднєва. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 190 с.

9. Єпіфанов А.О. Операції комерційних банків: навч. посіб. / А.О. Єпіфанов. К.: Ліра-К, 2015. 523 с.

10. Івасів І.Б. Банківська система [Електронний ресурс]: навч. посіб. / М-во освіти і науки України, Держ. ВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана»; за ред. І. Б. Івасіва. Електрон. текстові дані. Київ: КНЕУ, 2014. 370 с.

11. Кредитний менеджмент у банку: підручник / С.М. Аржевітін, Т.П. Остапшин, І.Б. Охрименко, Н.П. Баріда та ін. К.: КНЕУ, 2017. 500 с.

12. Коцовська Р.Р. Банківські операції: навч. посіб. / Р.Р. Коцовська, О.П. Павлишин, Л. М. Хміль ; Нац. банк України, Ун-т банк. справи. К. :УБС НБУ: Знання, 2010. 390 с.
13. Михайловська А.М. Банківські операції: навч. посіб. / А.М. Михайловська. К.: Ліра-К, 2014. 648 с.
14. Операції банків і небанківських кредитних установ [Електронний ресурс]: підручник [А.М. Мороз, М.І. Савлук, Т.П. Остапишин та ін.]; за наук. ред.. А.М. Мороза. К.: КНЕУ, 2013. 543 с.
15. Скоморович І.Г. Банківські операції: навч. посіб. / І.Г. Скоморович. К.: Ліра-К, 2014. 484 с.
16. Управління банківськими ризиками: підручник: за ред. д.е.н., проф. Примостки Л.О. К.: КНЕУ, 2018. 536с.
17. Алексєєв І.В., Бондарчук М. К. Гроші та кредит: Навчальний посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. 216 с.
18. Арбузов С.Г. Банківська енциклопедія / С.Г. Арбузов, Ю.В. Колобов, В.І. Міщенко, С.В. Науменкова. К.: Центр наукових досліджень Національного банку України: Знання, 2011. 504 с.
19. Банківські операції: навч. посіб./ [Ковальчук К.Ф., Вишнякова І.В., Савчук Л.М. та ін.]. К.: ЦУЛ, 2013. 162 с.
20. Белова І.В. Дослідження грошово-кредитного ринку: навчальний посібник / І.В. Белова. Суми: Сумський державний університет, 2020. 147 с.
21. Бова Н. В. Динаміка змін грошової маси та її вплив на формування депозитної політики банку / Н. В. Бова // Молодий вчений. 2015. № 10(25). С. 91-94.
22. Васюренко О.В. Банківські операції: навч. посібник / О.В. Васюренко. 6-те вид., перероб. і доп. К.: Знання, 2008. 318 с.
23. Вовчак, О.Д. Кредит і банківська справа : [підручник] / О.Д. Вовчак, Н.М. Рудишин, Т.Я. Андрейків. К.: Знання, 2008. 564 с.
24. Вовчак О.Д., Бучко І.Є., Костак З.Р. Гроші та кредит: навч. посіб. К.: ЦУЛ, 2017. 424 с.
25. Гроші та кредит: компетентність і реалізація грошово-кредитної політики в Україні: монографія / В.С. Пономаренко, О.М. Колодізев, В.Ф.Тищенко та ін.; за заг. ред. докт. екон. наук, професора Пономаренка В.С. Х. : ВД «ІНЖЕК», 2014. 416 с.
26. Гроші та кредит: навч. посіб. / Н.М. Сушко. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. 384 с.
27. Грошово-кредитні системи зарубіжних країн: навчальний посібник / З.В. Герасимчук, Н.І. Корецька, Н.С. Різник, В.Л. Галушак. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС. 2018. 572 с
28. Гудзь Т. П. Банківський нагляд : навч. посіб. / Т.П. Гудзь. К. : Ліра-К, 2014. 380 с.
29. Гурова К.Д., Шелест О.Л., Колупаєва І.В. Фінанси, гроші та кредит: Навч. посібник. Х.: Світ Книг, 2015. 672 с.
30. Єгоричева С.Б. Організація фінансового моніторингу в банках : навч. посіб. / С.Б. Єгоричева. К.: ЦУЛ, 2014. 292 с.
31. Зверяков М.І. Управління фінансовою стійкістю банків: навчальний посібник / М.І. Зверяков, В.В. Коваленко, О.С. Сергєєва. К.: Центр учюової літератури», 2016. 520 с.
32. Інтегрована система управління ризиками банку: монографія / Н.П. Шульга, В.І. Міщенко, Л.Л. Анісімова та ін.; за заг. ред. Н.П. Шульги. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. 440 с.
33. Історія грошей і банківництва: навч. посібник / О.Д. Вовчак, З.Р. Костак. Львів: Видавництво Львівського торговельно-економічного університету, 2016. 196 с.
34. Колдовський М.В. Світовий досвід боротьби з відмиванням грошей банківського сектора в сучасних умовах глобалізації фінансових ринків / М.В. Колдовський // Європейський вектор економічного розвитку: зб. наук. пр. № 1 (4). Д.: ДУЕП, 2013. С. 26-32.
35. Копилюк О.І. Банківські операції: навч. посібник / О.І.Копилюк, О.М. Музичка. [2-ге вид., випр. і доп.]. К.: Центр учбової літератури, 2012. 536 с.

36. Костюченко О.А. Банківське право: Банківська система. Національний банк. Банківський нагляд: [підручник] / О.А. Костюченко. К.: Центр навчальної літератури, 2012. 416 с.
37. Котковський В.С. Банківський нагляд / Котковський В.С., Головка С.І., Неизвестна О.В., Мстоян К.В.: навч. посібник. Львів «Магнолія 2006», 2016. 314с.
38. Нестеренко М. Роль Національного банку України в системі грошово-кредитного регулювання / М. Нестеренко // Вісник Національної академії державного управління при Президентіві України. 2014. № 1. С. 187-191.
39. Онищенко О. Л. Банківські гарантії: монографія / О. Л. Онищенко. К.: Ліра-К, 2014. 288 с.
40. Примостка Л.О. Фінансовий менеджмент у банку (3 видання): Підручник / За ред. Л.О. Примостки. К.: КНЕУ, 2012. 338 с.
41. Примостка Л.О. Фінансовий менеджмент у банку в схемах, таблицях та прикладах: навч. посіб./ За ред. Л.О. Примостка. К.:КНЕУ, 2014. 259 с.
42. Рисін В.В. Перспективи розвитку цифрового банкінгу на фінансовому ринку України / В.В. Рисін, М.В. Рисін // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. 2017. Вип. 2 (124). С. 123-127.
43. Сало І.В. Формування та реалізація кредитної політики банку : монографія / І.В. Сало. К.: Ліра-К, 2015. 176 с.
44. Теорія і практика грошового обігу та банківської справи в умовах глобальної фінансової нестабільності: монографія / авторський колектив; за ред. д.е.н., проф. О.В. Дзюблюка. Тернопіль: ФОП Осадца Ю.В., 2017. 298 с.
45. Фінансовий менеджмент у банку. Навчальний посібник. /за ред. І.Г. Сокиринської, Т.О. Журавльової. Дніпропетровськ: Пороги, 2016. 192 с
46. Фінансова система України: інтеграційні процеси та виклики сучасності: Монографія / [Л.П. Сідельникова, М.А. Коваленко, В.В. Булюк та ін.]; [за ред. Л.П. Сідельникової]. Херсон: ФОП Вишемирський В.С., 2017. 276 с.
47. Фінансовий механізм управління ліквідністю банку: монографія / [Бурденко І.М., Дмитрієв Є.Є., Ребрик Ю.С., Серпенінова Ю.С.]. Суми: Університетська книга, 2015. 136 с.
48. Циганов О.Р. Основи банківської справи: навч. посіб. / О.Р. Циганов. К.: Ліра-К, 2014. 404 с.
49. Kovalenko V. Internarional standards of financial support stability of the banking system / V. Kovalenko, A. Kerimov // Economic and Social Development. 37 th International Scientific Conference on Economic and Social Development – «Socio Economic Problems of Sustainable Development». Book of Proceedings. Baku, 2019. P. 938-947 (WoS).
50. Kovalenko V. Implementation of Innovative Marketing Channels of the Promotion of Banking Products / V. Kovalenko, V. Pidbybna // Public policy and economic development: Scientific and Practical Journal. 2016. Issue 9 (13). P. 209-216.

Навчальна дисципліна «СТРАХУВАННЯ»

1. Білоус Н.М., Павлов В.І. Страхові послуги: навч. посіб. Рівне: НУВГП, 2010. 109 с.
2. Вовчак О.Д. Страхова справа: підруч. Київ: Знання, 2011. 391 с.
3. Говорушко Т.А. Страхові послуги: навч. посіб. Київ: ЦНЛ, 2011. 376 с.
4. Горбач Л.М., Каун О.Б., Страхування: навч. посіб. Київ: «Кондор», 2010. 520 с.
5. Горбач Л.М., Кадебська Е.В. Страхування: підруч. К.: Кондор-Видавництво, 2016. 544 с
6. Ермасов С.В., Ермасова Н.Б. Страхование: учебник для бакалавров. М.: Издательство Юрайт, 2017
7. Алексеев І.В., Бондарчук М.К. Гроші та кредит: Навчальний посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. - 216 с.
8. Бігдаш В.Д. Методичні аспекти бізнес-планування діяльності страхової компанії /

- В.Д.Бігдаш// Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2009. №3, Т.1- С.67-73
9. Бігдаш В.Д. Страхування: Навч.посіб. - 2-ге вид., стереотип. К.: МАУП, 2007. 448 с.
 10. Білик О.І., Хім М.К. Державне і приватне страхування. Теорія і практика: Навчальний посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2019. 232 с.
 11. Гаманкова О. Страхова послуга як продукт діяльності страхових компаній в умовах ринку/ О.Гаманкова// Вісник КНУ імені Т.Шевченка. 2008. №104. С.16-19
 12. Гаманкова О.О. Фінанси страхових організацій: навч. посіб. / О.О. Гаманкова. К.: КНЕУ, 2007. 328 с.
 13. Говорушко Т. А., Стецюк В. М., Толстенко О. Ю. Управління фінансовою діяльністю страхової компанії з метою забезпечення її ефективного розвитку: монографія. К.: ЦУЛ, 2013. 168 с.
 14. Горбач Л.М., Каун О. Б. Страхування: навч. посіб. К.: Кондор, 2010. 520 с.
 15. Ефимов С.Л. Деловая практика страхового агента и брокера: Учеб. пос. М.: ЮНИТИ, 1996. 416 с.
 16. Ільченко Г. О. Захист прав споживачів страхових послуг: Монографія / Г.О. Ільченко. К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 184 с.
 17. Конспект лекцій з дисципліни «Страховий менеджмент» для студентів спеціальності 8.030.508.01 «Фінанси і кредит» для всіх форм навчання /Павлов В.І., Павлов К.В., Сverdлюк І.В. Рівне: НУВГП, 2014.-102с.: [Електронний ресурс].-Джерело доступу: <http://ep3.nuwm.edu.ua/2053/1/06-03-117.pdf>
 18. Кравченко В. Розвиток методів аналізу платоспроможності страховика як складової фінансової безпеки страхової компанії / В. Кравченко //Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. 2013. № 1 (21). С. 87-88
 19. Крегул Ю.І. Захист прав споживачів фінансових послуг: монографія / Ю.І. Крегул, О. Ю. Радченко. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. 264 с.
 20. Кнейслер О.В. Теоретичні засади управління активами страхової компанії / О.В.Клейслер// Наукові записки.Серія «Економіка» Випуск 12. 2009. С. 224-235
 21. Кузьмін О.Є., Завербний А.С., Іващук Н.Л. Міжнародні страхові послуги: теоретико-прикладні засади: навч. посіб. Львів: Львівська політехніка, 2009. 200 с.
 22. Маркетинг у страхуванні [Електронний ресурс]. Джерело доступу: <http://www.student-works.com.ua/kursovi/VJD/960.html>
 23. Олешко Н.В. Управління достатністю капіталу страхових компаній. / Олешко Наталія Сергіївна Дисс. на здобуття наук. ступ. канд. економ. наук. Спеціальність 08.00.08-гроші, фінанси і кредит.-2016. 391с.
 24. Основи довгострокового страхування: Навч. посіб. / Головка А.Т., Денисенко М.П., Ковтун В. Г. та ін. К.: Алерта, 2007. 444 с.
 25. Охріменко О.О. Страховий захист: менеджмент, маркетинг, економіка безпеки (туристичне підприємство): Навч. посіб. К.: Міжнародна агенція «BeeZone», 2005. 416 с.
 26. Партин Г.О., Селюченко Н.Є. Фінансовий менеджмент: Підручник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. 388 с.
 27. Підсумки діяльності страхових компаній у 2016 році // [Електронний ресурс]. Режим доступу: < <http://forinsurer.com/files/file00334.pdf>
 28. Полчанов А.Ю. Теоретичні основи страхового менеджменту /А.Ю. Полчанов // Вісник ЖДТУ.Серія: Економічні науки. 2014. №2 (68). С.282-287
 29. Практикум зі страхування: навч. посіб./ [Базилевич В.Д., Базилевич К.С., Пікус Р.В. та ін.]. К.: Київський університет, 2010. 479 с.
 30. Розвиток фінансових інститутів ЄС та виклики для фінансової політики України : монографія / [Борзенко О.О., Богдан Т.П., Шаров О.М. та ін.]; НАН України, ДУ«Ін-т екон. та прогноз. НАН України». Електрон. ресурс. К., 2019. 372 с.
 31. Система ризик-менеджменту в банках: теоретичні та методологічні аспекти: Монографія / за ред. В. В. Коваленко. Одеса: ОНЕУ, 2017. 304 с.

32. Стратегічне управління страховою компанією: Кол. Моногр./В.М.Фурман, О.Ф. Філонюк, М.П. Ніколенко, О.І. Барановський та ін.; Наук.ред. та кер. кол. авт. д-р екон. Наук В.М.Фурман. – К.:КНЕУ, 2008. 440с.
33. Стратегічне маркетингове планування в страхових компаніях: [монографія] / І.Л. Литовченко, В. Рулінська, Л.В. Новошинська, В.Г. Баранова; Одеса :ИНВАЦ, 2014. 280 с.
34. Страховий і перестраховий ринки в епоху глобалізації: монографія/ О.В. Козьменко, С.М. Козьменко, Т.А. Васильєва. Суми, 2011. 388 с.
35. Страховий менеджмент : підручник / С. С. Осадець, О. В. Мурашко, В. М. Фурман та ін. ; за ред. С. С. Осадця. К. : КНЕУ, 2011. 333 с.
36. Страхування: підруч. / [Ред. Базилевич В. Д.]. К.: Знання, 2008. - 1019 с.
37. Страхування: Договори, суд, законодавство: Наук.-практич. посіб. / Укл. Нескороджена Л.Л. К.: Вид-ць Фурса С. Я., КНТ, 2007. 544 с.
38. Супрун А. А., Супрун Н. В. Страховий менеджмент: навч. посіб. Л.: Магнолія 2006, 2011. - 301 с.
39. Ткаченко Н.В. Забезпечення фінансової стійкості страхових компаній: теорія, методологія та практика: монографія / Н. В. Ткаченко; Нац. банк України, Ун-т банків. справи. Черкаси: «Черкаський ЦНТЕІ», 2009. 570 с.
40. Трегубов Е., Брижко О. Спори у сфері страхування. Х.: Фактор, 2011. 656 с.
41. Фисун В.І., Ярова Г.М. Страхування: Навч. посіб. К.: ЦУЛ, 2011. 232 с.
42. Шаповалова Т.В. Економічні основи соціального забезпечення: Навчальний посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. 128 с.
43. Братюк В. Сучасні аспекти й завдання страхового менеджменту / Віра Братюк // Галицький економічний вісник. Тернопіль: ТНТУ, 2014. Том 47. № 4. С. 69-76.
44. Дадико Г.Д. Маркетингові інновації як актуальний напрям розвитку страхового ринку України в сучасних умовах / Г.Д. Дадико Інвестиції: практика та досвід. 2016. №5. С.59-63
45. Забурмеха Є.М. Страхова діяльність як об'єкт дослідження маркетингу/ Є.М.Забурмеха //Вісник Хмельницького національного університету. 2010.-№6, Т.4. С.173-177
46. Землячова О.А. Оцінка фінансового стану страховика та шляхи його поліпшення/ О.А.Землячова// Науковий вісник: Фінанси, банки, інвестиції. 2014. №2. С.54-66
47. Слинько О.Ю. Вплив економічної кризи на фінансову надійність страхових компаній в Україні / О.Ю.Слинько // Молодий вчений. 2015. №12(27). С. 157-160
48. Страхование / Под ред. Т.А.Федоровой. 2-е изд. перераб. и доп. М.: Экономист, 2005. 768с.
49. Трегубов Е., Брижко О. Спори у сфері страхування. Х.: Фактор, 2011. 656 с.
50. Фурман В. М. Страхування: теоретичні засади та стратегія розвитку: монографія / В. М. Фурман. К.: Наукова думка, 2006. 334 с.
51. Шелехов К.В., Бігдаш В.Д. Страхування. Страхові послуги: Навч.-метод. посіб. К.: ІЕУГП, 2000. 268 с.
52. Шляхи досягнення збалансованості фінансової системи України» 3б. Наукових статей/ за заг. ред. д.е.н. М.А.Коваленка. Херсон ХНТУ МОН України, Вид-во. ХНТУ, 2016. 109 с.
53. Шумелда Я.П. Страхування: Навч. посібник. Вид. 2-ге, розширене. К.: Міжнародна агенція «БІЗОН», 2007. 384с.
54. Kovalenko V. Internarional standards of financial support stability of the banking system / V. Kovalenko, A. Kerimov // Economic and Social Development. 37 th International Scientific Conference on Economic and Social Development – «Socio Economic Problems of Sustainable Development». Book of Proceedings. Baku, 2019. P. 938-947 (WoS).

Навчальна дисципліна «ФІНАНСИ»

1. Фінанси: навчальний посібник / І.В. Журавльова, О.В. Гаврильченко, О.П. Полтніна та ін.; за заг. ред. д-ра екон. наук, професора І.В. Журавльової. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 330 с.
2. Фінанси: підручн. / О.Я. Стойко, Д.І. Дема; за ред. О.Я. Стойка. К.: Алерта, 2017. 406 с.
3. Фінанси: Навчальний посібник в 2-х частинах/ [Баранова В.Г., Волохова І.С., Хомутенко В.П. та ін.] за заг. ред. Баранової В.Г. Одеса: Атлант, 2015. ч.1. 344 с
4. Міжнародні фінанси: навч. посібник / О.В. Мицак, Т.Я. Андрейків, І.Р. Чуй. Львів: видавництво Львівського торговельно-економічного університету, 2020. 196 с.
5. Національні фінанси: Підручник. К.: ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», 2017. 660 с.
6. Ярошевич Н.Б. Фінанси: Навчальний посібник / Н.Б. Ярошевич, І.Ю. Кондрат, М.В. Ливдар. Львів: Видавництво «Простір-М», 2018. 298 с.
7. Василик О.Д. Державні фінанси України: Навч. посібник. К.: НІОС, 2003.
8. Василик О.Д. Теорія фінансів: Навч. посібник. К.: НІОС, 2003.
9. Василик О.Д. Теорія фінансів: Підручник. К.: НІОС. 2000. 416 с.
10. Максимова В.Ф. Організація державного фінансового контролю: Навчальний посібник. Одеса: ОНЕУ, 2012. 276 с
11. Опарін В.М. Фінанси. К.: КНЕУ, 2005.
12. Філімоненков О.С. Фінанси підприємств: Навч. посібник. К.: Кондор, 2005. 400 с.
13. Чернелевський Л.М., Редзюк Т.Ю. Податковий облік і контроль. Навчальний посібник. 2-ге вид., перероб. і доп. К.: Пектораль, 2006. 316 с.
14. Фінанси і основи: Підручник / Під кер-вом і за наук. Ред. М.В. Грідчиної, В.Б. Захожая. 2-ге вид. випр. і допов. К.: МАУП, 2004.
15. Фінанси / Підручник / Під кер-вом і за наук. Ред. В.М.Федосова. 2-ге вид. випр. і допов. К.: КНЕУ, 2010.
16. Утенкова, К.О. Аудит: Навчальний посібник. К.: Алерта, 2011. 408с.
17. Хмельков А.В. Державний фінансовий контроль: навчальний посібник / А.В. Хмельков. Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2013. 549 с.
18. Чумакова І.Ю. Державний фінансовий контроль: підручник /Чумакова І.Ю., Шульга Н.В.; за заг.ред. О.А. Петрик. К.: КНЕУ, 2013. 412.
- 19 Варналій З.С. Фінансові інститути та їх значення у розвитку сучасного фінансового ринку України / З.С. Варналій // Економіка і регіон. Полтава: ПолтНТУ, 2016. № 4 (59). С.18-25. (Index Copernicus).
- 20 Варналій З.С., Живко З.Б., Білик Р.Р., Онищенко С.В., Живко М.О. Фінансова безпека: навч.посібник; за ред.З.С.Варналія. Львів: Ліга-Прес, 2018. 300 с.
- 21 Вплив глобальних фінансів на валютно-фінансову систему України: Монографія / [Богдан Т.П., Шаров О.М., Сльозко О.О. та ін.]; за ред. д-ра. екон. наук Т.П. Богдан ; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозів. НАН України». Київ, 2017. 356 с.
- 22 Єрмошенко М.М., Єрохін С.А., Плужников І.О., Бабич Л.М., Соколовська А.М., Чередніченко Ю.В. Засади формування бюджетної політики держави. Наукова монографія/ за наук.ред. М.М.Єрмошенка. К.: НАУ, 2004. 284 с.
- 23 Єрмошенко М.М., Єрохін С.А., Стороженко О.А. Фінансовий менеджмент. Курс лекцій. К.: НАУ, 2004. 506 с.
- 24 Єрмошенко М.М., Гарячева К.С., Ашусь А.М.. Економічні та організаційні засади забезпечення фінансової безпеки підприємства. Препринт наукової доповіді / За наук.ред. д.е.н., проф. М.М.Єрмошенка. К.: НАУ, 2005. 78 с.
- 25 Єрохін С.А. Фінансовий менеджмент. Навчальний посібник. К.: ВНЗ «Національна академія управління», 2005. 240 с. (лист №14/18.2- 2230 від 14.12.2004р).

- 26 Жук В. Регіональні та структурні особливості доходів і видатків населення // Аналітичні огляди проблем і подій суспільного розвитку. К.: НІСД, 2006, № 6.
- 27 Кізима А.Я. Податковий менеджмент: Навчально-методичний посібник. Тернопіль: Астон, 2002. 166с.
- 28 Коваленко В.В. Фінансовий ринок України: сутнісний та функціональний аспекти / В. В. Коваленко // Економічний форум. 2017. №2. С. 286-295.
- 29 Крисоватий А.І., Десятник О.М. Податкова система: Навч.посіб. Тернопіль: Карт-бланш, 2004. 331с.
- 30 Маслова С.О. Опалов О.А. Фінансовий ринок: Навч. посібник, 3-тє вид., виправлене. К.: Каравела, 2004. 344 с.
- 31 Мочерний С.В., Фомішина В.М., Тищенко О.І. Економічна теорія для менеджерів: Навч. посібник. Херсон: «Олді-плюс», 2006. 625 с.
- 32 Олійник О.В., Філон І.В. Податкова система: Навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 456с.
- 33 Омелянович Л.О. Податкова система: Навч.посіб. (друге видання перероблене і доповнене) / Л.О.Омелянович, О.О. Папаїка, В.О. Орлова, О.В.Веретенникова. Донецьк: Дон дует, 2005. 276 с.
- 34 Онисько С.М., Тофан І.М., Грицина О.В. Податкова система. Підручник / За загальною редакцією С.М.Онисько. Львів: «Магнолія Плюс», 2004. 312с.
- 35 Опарін В. М. Фінанси (загальна теорія): Навч. посібник. 2-ге вид., доп. І перероб. К.: КНЕУ, 2005. 240 с.
- 36 Системна безпека сталого розвитку: інструментарій оцінки, резерви та стратегічні сценарії реалізації: монографія / Ю.М. Харазішвілі; НАН України, Ін-т економіки пром-сті. Київ, 2019. 304 с.
- 37 Скорик Г.І., Швецова М.Б., Стецюк П.І. Вступ до макро- і мікроекономіки: Навчальний посібник / Г.І. Скорик, М.Б. Швецова, П.І. Стецюк. Друге видання. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2019. 164 с.